

รายงานการติดตาม

การคัดเลือก อสม.ดีเด่น

สาขาทันตสุขภาพ ระดับเขต/ภาพ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย นางสาวเดือนเพ็ญ สาคร
นางสาวเชมณัฐ เชื้อชัยทัศน์
สำนักทันตสาธารณสุข

สรุปการดำเนินการคัดเลือกอสม.ดีเด่น ระดับเขต/ภาคอีสาน
จัดขึ้นระหว่างวันที่ 8-10 มกราคม 2561
ณ สถาบันพัฒนานวัตกรรมการบริการสุขภาพภาคอีสาน จังหวัดขอนแก่น

เขต	จังหวัด	จำนวนอำเภอ ทั้งหมด	จำนวนอำเภอ ที่ส่ง	ระดับ จังหวัด	ร้อยละอำเภอ ที่ส่ง
เขต 7 ขอนแก่น	ขอนแก่น	26	12	12	46.15
	กาฬสินธุ์	18	7	7	38.89
	มหาสารคาม	13	11	11	84.62
	ร้อยเอ็ด	20	12	12	60.00
รวม		77	42	42	54.55

เขต	จังหวัด	จำนวนอำเภอ ทั้งหมด	จำนวนอำเภอ ที่ส่ง	ระดับ จังหวัด	ร้อยละอำเภอ ที่ส่ง
เขต 8 อุดรธานี	อุดรธานี	20	4	4	20.00
	สกลนคร	18	12	12	66.67
	นครพนม	12	12	12	100.00
	หนองคาย	9	1	1	11.11
	หนองบัวลำภู	6	6	6	100.00
	เลย	14	8	8	57.14
	บึงกาฬ	8	7	7	87.50
รวม		87	50	50	57.47

เขต	จังหวัด	จำนวนอำเภอ ทั้งหมด	จำนวนอำเภอ ที่ส่ง	ระดับ จังหวัด	ร้อยละอำเภอ ที่ส่ง
เขต 9 นคร	นครราชสีมา	32	5	5	15.63
	ราชสีมา	ชัยภูมิ	16	11	68.75
	บุรีรัมย์	23	21	21	91.30
	สุรินทร์	17	6	6	35.29
รวม		88	43	43	48.86

เขต	จังหวัด	จำนวนอำเภอทั้งหมด	จำนวนอำเภอที่ส่ง	ระดับจังหวัด	ร้อยละอำเภอที่ส่ง
เขต 10 อุบล	อุบลราชธานี	25	4	4	16.00
ราชธานี	มุกดาหาร	7	7	7	100.00
	ยโสธร	9	6	6	66.67
	ศรีสะเกษ	22	4	4	18.18
	อำนาจเจริญ	7	7	7	100.00
รวม		70	28	28	40.00
รวมทั้งภาค		322	152	152	47.20

สรุป ภาคอีสาน ส่งครบทั้ง 20 จังหวัด

เขต 7 ส่งเข้าร่วมคัดเลือก 4 จังหวัด

เขต 8 ส่งเข้าร่วมคัดเลือก 7 จังหวัด

เขต 9 ส่งเข้าร่วมคัดเลือก 4 จังหวัด

เขต 10 ส่งเข้าร่วมคัดเลือก 5 จังหวัด

วันที่ 25 ธันวาคม 2560

ประชุมชี้แจงคณะกรรมการการคัดเลือก อสม.ดีเด่น ระดับเขตสุขภาพที่ 4, 5, 6 และภาคอีสาน ประจำปี 2561 มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ชี้แจงหลักเกณฑ์การคัดเลือก อสม.ดีเด่น ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ปี 2561
คุณสมบัติ อสม.ดีเด่น บุคคลที่ได้รับการคัดเลือก และผ่านการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมมาตรฐาน อสม.ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๔

ปฏิบัติหน้าที่ อสม.ติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๗ ปี (นับถึงวันที่ 30 กันยายน 2560)

จัดประกวดคัดเลือก 2 วัน วันที่ 26-27 ธันวาคม 2560 มีทั้งหมด 11 สาขา ระดับของ อสม.ดีเด่น มี 6 ระดับ ดังนี้ ตำบล อำเภอ จังหวัด เขต ภาค และประเทศ

- 2) ชี้แจงการคัดเลือก อสม.ดีเด่น ภาคอีสาน 2561
 - องค์ประกอบ บทบาทของคณะกรรมการ
คำสั่งคณะกรรมการคัดเลือก อสม.ดีเด่น ภาคอีสาน ปี 2561 ประกอบด้วย
คณะกรรมการ 2 ชุด คณะกรรมการอำนวยการ และคณะกรรมการคัดเลือก อสม. ดีเด่น 11 สาขา
 - คณะอำนวยการฯ ประกอบด้วย : ผู้ตรวจฯ /ผู้บริหารศูนย์วิชาการ/ผอ. สนง.สบส.เขต/ ประธานชมรม อสม.เขต ภาค มีบทบาท
อำนวยการคัดเลือกและประเมินผลงาน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และ
รับรองผลการคัดเลือก อสม.ดีเด่น ระดับ เขตสุขภาพที่ ๔, ๕, ๖ และภาค
อีสาน เสนอต่อกอง สช. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
 - คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกและประเมินผลงาน

อสม.ดีเด่น ภาคอีสาน ปี 2561 : 11 สาขา ประกอบด้วย คณะกรรมการ
5 ท่าน/สาขา ประกอบด้วย

- 1.ทพญ.เพียงดาว คำนึงสิทธิ วสส.ขอนแก่น
- 2.ทพญ.อนนง มั่นคง รพ.มะเร็ง ขอนแก่น
- 3.นางยุพา ชัยเพชร นักโภชนาการ ศอ.ที่6
- 4.นางกัลยา พุกมงคล อสม.ดีเด่นระดับชาติ
- 5.น.ส.วรดี สงวนรัตน์ สบส.ส่วนกลาง

บทบาทคณะกรรมการคัดเลือก อสม.ดีเด่น

ดำเนินการคัดเลือก และประเมินผลงานการคัดเลือก และประมวผลผลการ
คัดเลือก เสนอต่อคณะอำนวยการ เพื่อให้ความเห็นชอบและวินิจฉัยผลการ
คัดเลือก

- กำหนดการ/พิธีเปิด/สถานที่คัดเลือก
แพทย์หญิงประนอม คำเที่ยง อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เป็น
ประธานการเปิดงาน ประกวดคัดเลือก 2วัน วันที่ 26-27 ธ.ค.2560
- รูปแบบการคัดเลือก อสม.ดีเด่น
เน้นการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่าง อสม. ดีเด่น แต่ละ
จังหวัด
 - การนำเสนอ นำเสนอด้วยวาจา พร้อมสื่อประกอบอื่นๆ
 - โปสเตอร์ ขนาดไม่เกิน 80*120 เซนติเมตร ไม่เกิน 3 แผ่น
 - Power point, VDO
 - นำเสนอ 15 นาที ชักถาม 5 นาที รวมไม่เกิน 20 นาที/คน

เอกสารประกอบการนำเสนอ

- จัดรูปเล่มตามความเหมาะสม เล่มละไม่เกิน 30 หน้า
- จำนวน 6 เล่ม/สาขา นำส่งให้เลขานุการ ในวันคัดเลือก อสม. ดีเด่น
ณ ห้องคัดเลือก กรรมการคนละ 1 เล่ม เลข 2 เล่ม
- การแต่งกายของ อสม. ชุด อสม.เท่านั้น

แนวทางการคัดเลือกในสาขา

- แนะนำกรรมการ ชี้แจงรูปแบบการคัดเลือก ให้ อสม.และ
ผู้เกี่ยวข้องร่วมสังเกตการณ์ได้ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- อสม.ดีเด่น จับฉลากลำดับในการนำเสนอ (โดยไม่แยกเขต)โดยเลข
จะทำหน้าที่ บันทึกเวลา (ตามแบบบันทึกเวลาการนำเสนอ) เลข
จะทำหน้าที่จับเวลา และแจ้ง เหลือเวลา 8 นาที 3 นาที และหมด
เวลา
- ไม่ต้องให้ อสม.ทำข้อสอบ
- อสม.นำเสนอผลงาน
- คณะกรรมการ ให้คะแนนตามแบบสรุปผลคะแนนการคัดเลือก อสม.
ดีเด่น ปี 2561 พร้อมลงนามในแบบบันทึก

- ร่วมสรุปผล ระดับ เขต ภาค และ ลงนามในผลคะแนนการคัดเลือก อสม.ดีเด่น ระดับเขต และภาค ภาคอีสาน ประจำปี 2561
- ส่งผลการคัดเลือก แก่ อ.มณฑล/นริศรา เมื่อเสร็จสิ้นการคัดเลือก พร้อมเล่มเอกสารประกอบการคัดเลือก (เฉพาะคนที่ได้ เขตและภาค)

เกณฑ์การคัดเลือก อสม.ดีเด่น ประจำปี 2561

ส่วนที่ 1 หลักเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะตัวของอสม.(100 คะแนน)

การครองตน (30 คะแนน)

- การมีสุขภาพดี
- มีพฤติกรรมสุขภาพเป็นแบบอย่างที่ดี
- ครอบครัวยุติธรรม
- ครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่อ อสม.
- มีมนุษยสัมพันธ์
- สัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เสียสละ เพื่อส่วนร่วมและขยันหมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

การครองคน (30 คะแนน) เป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของชุมชนโดยชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา มีความสามารถในการประสานงาน เพื่อนบ้านให้การยอมรับและยึดหลักการประชาธิปไตย

การครองงาน (รวม 40 คะแนน) มีความสามารถในการจัดทำแผนสุขภาพตำบล หมู่บ้านผ่านเกณฑ์จัดการสุขภาพ เป็นผู้ริเริ่มมาตรการทางสังคมที่ขจัดหรือลดปัญหาทางสุขภาพ สามารถนำศักยภาพชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนา มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ มีทักษะในการพัฒนา มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ มีทักษะในการพัฒนาชุมชนแบบผสมผสาน โดยสร้างเครือข่าย การจัดการทุน เพื่อสนับสนุนสุขภาพชุมชน และมีผลงานเป็นที่ยอมรับของชุมชน)

ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์ความรู้ ความสามารถในสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก(100 คะแนน)

- 1) ความรู้ที่จำเป็นของ อสม. ในสาขาที่คัดเลือก (10 คะแนน)
- 2) การปฏิบัติตัวของ อสม. ในสาขาที่คัดเลือก (10 คะแนน)
- 3) ความสามารถถ่ายทอดความรู้เชิงเทคนิคและการบริหารจัดการของ อสม.
(10 คะแนน)
- 4) ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ (20 คะแนน)
- 5) กิจกรรมของ อสม. ในสาขาที่คัดเลือก (20 คะแนน)
- 6) ผลงาน ความสำเร็จ และสิ่งที่ภาคภูมิใจในสาขาที่เข้ารับการคัดเลือก
(30 คะแนน)

รวม 2 ส่วน 200 คะแนน

สรุปการติดตาม ภาคอีสาน
รายชื่อ อสม. ดีเด่น เขต/ภาคอีสานประจำปี 2561 สาขาทันตสุขภาพ

เขต	ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จังหวัด	ผู้ชนะระดับ เขต	ระดับภาค
7	1	นางมยุเรช คำป่อง	ขอนแก่น		
	2	นางสุนัน มิคะ	กาฬสินธุ์		
	3	นางมณฑา พันธนาเคน	มหาสารคาม		
	4	นางสายอรุณ วงษ์ภูงา	ร้อยเอ็ด	✓	✓
8	1	นางวันวิวิทย์ นครั้งสุ	นครพนม		
	2	นางธัญญลักษณ์ พิมเสน	บึงกาฬ		
	3	นางจรรุวรรณ ฤทธิศักดิ์	เลย		
	4	นางสมปอง โคตรมิตร	สกลนคร		
	5	นางพัชรลี วันทอง	หนองคาย		
	6	นางสมภาร จำปาหาญ	หนองบัวลำภู	✓	
	7	นางบัญญัติ แซ่ลิ้ม	อุดรธานี		
9	1	น.ส.เกษร จันทร์เมือง	นครราชสีมา		
	2	นางนนฉวี ทำสูงเนิน	ชัยภูมิ		
	3	นางวิกานดา สวัสดิ์	บุรีรัมย์	✓	
	4	นาง รำพึง บุญละออง	สุรินทร์		
10	1	นางสุดใจ ว่องไว	มุกดาหาร		
	2	นางจันทร์ฉาย หยวกวีง	ยโสธร		
	3	นางรำไพ ทรงจิตร	ศรีสะเกษ		
	4	นางสาวยุพิน รัตนะคำ	อุบลราชธานี	✓	
	5	นางนิยม อินลี	อำนาจเจริญ		

1.จังหวัดกาฬสินธุ์

นางสุนัน มิคะ อสม.ดีเด่นจังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลทั่วไป

บ้านประชาพัฒนา มี 115 หลังคาเรือน ประชากร 493คน ชาย 243คน หญิง 250 คน
แยกตามกลุ่มอายุ

- 1.กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน (0 – 5 ปี) จำนวน 24 คน
- 2.กลุ่มเด็กประถมศึกษา (6 – 14 ปี) จำนวน 40 คน
- 3.กลุ่มวัยทำงาน (15 – 59 ปี) จำนวน 373 คน
- 4.กลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปี ขึ้นไป) จำนวน 56 คน
- 5.กลุ่มหญิงตั้งครรภ์/ หลังคลอด จำนวน 3 คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 41 ปี ระยะเวลาเป็นอสม. 10 ปี

การพัฒนาตนเอง

- ปี 2559 ฝึกอบรมแกนนำ การดูแลผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม คปสอ.นามน
- ปี 2559 ฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครประจำ ครอบครัว (อสมค.)เพื่อการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส
- ปี 2559 การจัดการสุขภาพตามกลุ่มวัยและส่งผ่านกลุ่มวัยอย่างมีคุณภาพ อำเภอนามน
- ปี 2560 ได้รับรางวัลชนะเลิศ อสม.ดีเด่น สาขาสุขภาพจิตชุมชน ระดับจังหวัด
- ปี 2560 อบรม อสม.เชี่ยวชาญ สาขาทันตสาธารณสุขเข้าประชุมรับทราบนโยบายการพัฒนาสุขภาพที่ รพ.สต.ทุกเดือน

บทบาทในชุมชน

- เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ม.12
- เป็นประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ม.12
- เป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านม.12

ขั้นตอนการคัดกรองสถานะสุขภาพช่องปาก ปี 2560

- สํารวจสุขภาพช่องปากตามกลุ่มวัย
- ประเมินสภาวะเหงือก
- ประเมินสภาวะฟัน
- ประเมินสุขภาพช่องปากทั่วไป
 - แจ้งผลเจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุข ที่ รพ.สต.และไว้คำปรึกษา
 - ให้คำแนะนำ /ฝึกทักษะการดูแลสุขภาพช่องปากเบื้องต้น

ส่งต่อ รพ.สต. เพื่อเข้ารับการรักษาทางทันตกรรม

การดำเนินงานด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก

หลัก 3 ช : ชักชวน เชื้อมน เชื่อมประสาน

ช 1 = สร้างสรรค์ ชักชวน จูงใจ

- 1) สสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากร่วมกับเจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุข
- 2) การติดตามเยี่ยมบ้านประเมินความต้องการของประชาชนให้ได้รับการดูแลด้านทันตสาธารณสุข ต่อเนื่อง
- 3) การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน/ภาคีเครือข่ายสุขภาพที่เกี่ยวข้องในการดูแลสุขภาพช่องปากของประชาชน

ช 2 = สนับสนุนอย่างเชื่อมั่น เอื้อให้เป็นไปได้

- 1) พัฒนาศักยภาพด้านการดูแลสุขภาพช่องปากให้แก่ประชาชนที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคในช่องปาก
- 2) กระบวนการส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุโดยการประกวดผู้สูงอายุยิ้มสวย (เกณฑ์คือ ฟันสะอาด ไม่มีฟันผุเหืองอกปกติ ไม่มีกลิ่นปาก มีฟันใช้งานได้ 20ซี่ ถ้าคุณสมบัติเหมือนกันให้เลือกที่อายุมาก) ได้รับบสนับสนุนจากรพ.สต. และ อบต.

เทคนิคที่ใช้ในการแปร่งฟัน 222 : แนะนำให้ตรวจสุขภาพช่องปากด้วยตนเอง โดยอ้าปากกว้างหน้ากระจก ให้เห็นทั้งฟันและเหงือก

การดูแลสุขภาพช่องปากประชาชนบ้านประชาพัฒนา

กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนต้องมีผู้ปกครองคอยช่วยดูแล แปร่งซ้ำ ให้เด็กอีกครั้งและแนะนำให้ผู้ปกครองหมั่นสังเกต ฟันของเด็กว่ามีรอยขุ่นขาวหรือไม่

กลุ่มวัยทำงาน เน้นการแปร่งฟันสูตร 2-2-2 โดยใช้ยาสีฟันที่ผสมฟลูออไรด์เพื่อป้องกันฟันผุ

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์/หลังคลอด ติดตามให้เข้ารับการรักษาทางทันตกรรมตามนัด

กลุ่มผู้สูงอายุ แนะนำ ให้งดอาหารที่ทำให้ปากแห้ง เช่น กาแฟ ชา อาหารรสจัด เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เป็นต้น หากมีฟันปลอมก็แนะนำให้ถอดแช่ก่อนนอนและทำความสะอาดหลังรับประทานอาหาร

ช 3 = เชื่อมประสาน ไกล่เกลี่ย

การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลประชาชนในชุมชนและของบสนับสนุนการดูแลด้านทันตสาธารณสุขจากภาคีเครือข่าย

ผลงานเด่น

ชุมชนยิ้มสวยเหงือกสดใสลมหายใจหอมสดชื่น **แนวทางการดำเนินงานด้านสุขภาพช่องปากใน**

ชุมชน

ปัญหาที่พบ - พบว่าประชาชนมีปัญหาสุขภาพช่องปาก ซึ่งส่วนมากจะเกิดจากโรคฟันผุ เหงือกอักเสบ ส่งผลให้มีกลิ่นปากไม่มั่นใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของสังคม

ส่งผลให้ - ทำให้ดิฉันและเพื่อน อสม.เห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพช่องปากที่ดีและสามารถเข้าสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแก้ปัญหากลิ่นปากที่ไม่พึงประสงค์
2. เพื่อลดอาการปวดฟัน
3. เพื่อลดอาการเหงือกอักเสบ

ขอบเขตการดำเนินงาน บ้านประชาพัฒนา ม.12ต.ยอดแกง อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ และหมู่บ้านใกล้เคียง

ผลงาน/นวัตกรรม

- 1.มหัศจรรย์น้ำยาบ้วนปากสมอไทย
- 2.เมล็ดผักปลังย้อมสีคราบฟัน
- 3.เกลือข้าวเศษแก็ปวดฟัน

ที่มาของนวัตกรรมส่งเสริมสุขภาพแบบพอเพียง

เนื่องจากบ้านประชาพัฒนามีนโยบายให้ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้และสมุนไพรไว้ใช้เป็นยารักษาโรคทุกครัวเรือน จึงได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรม

นวัตกรรมมหัศจรรย์น้ำยาบ้วนปากสมอไทย

ใช้ กับกลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน และผู้ที่สนใจ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 52 คน มีระดับความพึงพอใจระดับมากใช้ลดปัญหากลิ่นปาก แผลในช่องปาก และลดอาการเหงือกบวมแดง อักเสบ

นวัตกรรมเมล็ดผักปลังย้อมสีคราบฟัน

ใช้กับกลุ่มเด็กประถมศึกษา และผู้ที่สนใจจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 76 คน มีระดับความพึงพอใจระดับมาก ใช้ในการเฝ้าระวังการเกิดโรคเหงือกอักเสบ และฝึกทักษะการทำความสะอาดช่องปาก ได้ครอบคลุมฟันทุกซี่ทุกด้าน

นวัตกรรมเกลือข้าวเศษแก็ปวดฟัน

ใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุและผู้สนใจ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 19 คน มีระดับความพึงพอใจ ใช้บรรเทาอาการปวดฟัน เพื่อลดความทรมานก่อนการเข้ารับการรักษาทางทันตกรรม

ผลลัพธ์และสิ่งที่ภาคภูมิใจ

- ประชาชนมีความประทับใจ และเห็นว่าการดูแลสุขภาพช่องปากแบบพอเพียงเป็นเรื่องที่ดี ประหยัดค่าใช้จ่าย และดีต่อสุขภาพ
- ประชาชนมีสุขภาพช่องปากที่ดีขึ้นมุ่งมั่นดูแลตนเองมากขึ้น
- ชุมชนมีความรัก ความสามัคคี และดูแลกันดูแลญาติมิตร
- ประชาชนมีความมั่นใจในการเข้าสังคมมากขึ้น
- ประชาชนมีทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปาก
- ผู้สูงอายุมีความมั่นใจในการเข้าสังคมและมีสุขภาพช่องปากที่ดีขึ้น

2.จังหวัดขอนแก่น

นางมยุเรช คำป๋อง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ดีเด่น ประจำปี 2561สาขาทันตสุขภาพ
ข้อมูลทั่วไป

เป็นชุมชนชนบทห่างจากตัวอำเภอ8ก.ม. อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและ
รับจ้างทั่วไป หลังคาเรือน จำนวน 151 หลังคาเรือน ประชากร จำนวน 838 คน ชาย 412 คน หญิง 426 คน
อสม. จำนวน 13 คน ร้านค้า-ร้านชำจำนวน 4 ร้าน วัด จำนวน 1 แห่ง สุขศาลา จำนวน 1 แห่ง ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง

ประวัติส่วนตัว อายุ 46 ปี ระยะเวลาเป็น อสม. 12 ปี

การพัฒนาตนเอง

ปี 2558 ผ่านการอบรมงานทันตสาธารณสุขใน ศพด. และโรงเรียน

ปี 2560 ผ่านการอบรมหลักสูตร อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ

ปี 2560 เป็น อสม. ดีเด่นสาขาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ระดับ จังหวัด

ปี 2561 เป็น อสม. ดีเด่นสาขาทันตสุขภาพระดับ จังหวัด

ตำแหน่งในชุมชน

เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 13 ปี (พ.ศ.2548 – พ.ศ.2560)

- เป็นประธาน อสม.บ้าน ขนวนนคร
- เป็นกรรมการเลขานุการพัฒนาศูนย์สุขภาพระดับหมู่บ้านและระดับตำบล
- เป็น คณะกรรมการ LTC ระดับตำบล
- เป็นผู้ดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง(caregiver)

ปัญหาทันตสุขภาพ

ผู้สูงอายุและเด็กขาดการดูแล

เกษตรกรเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคติดต่อและโรคจากการประกอบอาชีพ

ขาดการเอาใจใส่ต่อสุขภาพเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคเรื้อรัง

ปัญหาขยะจากการกินอาหารสำเร็จรูป และการใช้สารเคมี

กระบวนการดำเนินงานทันตสุขภาพ 6 ขั้นตอน

1. รวบรวมข้อมูล /วิเคราะห์ปัญหา
2. ประสานองค์กรและเครือข่าย
3. ประชาคมวางแผนแบบมีส่วนร่วม
4. จัดหางบประมาณ
5. ดำเนินงาน 6+1 กลุ่ม
6. ประเมินผลงาน

ทันตฯ ขนวน นคร โมเดล 4.0

กลุ่ม Line “อสม.ทันตฯ” รพ.สต.นัดให้บริการ อสม.แจ้งวันนัด แจ้งรับบริการ อสม. ติดตามและเฝ้า
ระวัง

1.กลุ่มหญิงตั้งครรภ์ มีหินปูน 2 คน มีฟันผุ 1 คน ได้รับการรักษา ร้อยละ 100

2.กลุ่ม 0-5 ปี มีหินปูน 12 คน มีฟันผุ 25 คน กินลูกอม ขนมหวานน้ำอัดลม หลับคานมขวด ได้รับการรักษา
ครบทุกคน

3.กลุ่มวัยเรียน

- 1.โครงการนมฟลูออไรด์ป้องกันฟันผุในโรงเรียน
 - จังหวัดขอนแก่นเป็นแห่งเดียวในภาคอีสาน
 - ดำเนินงาน ตั้งแต่ ปี 2548
- 2.จัดตั้งแกนนำทันตสุขภาพ
 - จัดตั้ง กลุ่ม line “เด็กรักษ์ฟัน”
- 3.ผลักดันให้เกิดข้อตกลงชุมชน
- 4.ติดตามเยี่ยมบ้าน
- 5.ตรวจสุขภาพช่องปาก

4.กลุ่มวัยรุ่น

มีหินปูน 42 คน มีฟันผุ 28 คน จัดฟัน แพ้ฟัน สูบบุหรี่ วัยรุ่น มีฟันผุ ลดลง 21 คน เกิดกลุ่ม “เด็กรักษ์ฟัน”

5.กลุ่มวัยทำงาน มีหินปูน 48 คน มีฟันผุ 34 คน ไม่มีฟัน 18 คน เคี้ยวหมาก มีความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง

- ส่งต่อ โดยทันตฯชนวนนครโมเดล
- แนะนำทำฟันเทียมพระราชทาน
- ถอดบทเรียน 10 ยอดฟันดี ในชมรมผู้สูงอายุ
- ติดตามเยี่ยมบ้าน

ผลการดำเนินงาน

- เข้าร่วมโครงการฟันเทียมพระราชทาน 18 คน
- เกิดผู้สูงอายุต้นแบบ ได้รับรางวัล 10 ยอดฟันดีวัย 80 และ 90 ปีระดับประเทศ

1.กลุ่ม ผู้พิการติดเตียง

- มีหินปูน 3 คน มีฟันผุ 4 คน จับแปรงสีฟันไม่ถนัดมือ ญาติไม่มีความรู้ในการดูแล สุขภาพช่องปาก
- เกิดนวัตกรรมแปรงสีฟันด้ามใหม่
 - ผู้พิการได้รับการดูแลสุขภาพช่องปากทุกราย
 - เกิดสังคมชนวนนครไม่ทอดทิ้งกัน

นวัตกรรม

เม็ตสีย้อมฟัน มหัศจรรย์ เพื่อตรวจสอบการแปรงฟันที่ถูกวิธี ฝึกทักษะการแปรงฟัน ผลการนำไปใช้

1. ประชาชนสามารถแปรงฟันได้ถูกวิธีก่อนการแปรงฟัน ติดสี 540 คน หลังการแปรงฟัน ติดสี 96 คน

2. ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมร้อยละ 88

การถ่ายทอดนวัตกรรม

นำไปใช้ ในกลุ่มต่างๆ เช่น ศพด. โรงเรียน อปท. รพ.สต.อื่นๆในอำเภอ

3.จังหวัดร้อยเอ็ด

นางสายอรุณ วงษ์ภูงา จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูลทั่วไป

บ้านหนองเมืองแสน หมู่2 จำนวนครัวเรือน 254 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมด 917 คน ปัญหาฟันผุ ในชุมชน ปี 59 จำนวนคนที่ตรวจ 589 คน ฟันผุเป็นรู 384 คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 45 ปี ระยะเวลาเป็น อสม. 27 ปี

ตำแหน่งในชุมชน

- เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- คณะกรรมการกองทุน หลักประกันสุขภาพเทศบาลกู่กาสิงห์
- ประธานศูนย์เรียนรู้ทันตสุขภาพชุมชน ต. าบกู่กาสิงห์
- คณะกรรมการชมรม อสม.ต. าบกู่กาสิงห์

ครองตน ครองคน ครองงาน

ดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง ยึดหลักศีล 5 อาศัยอยู่กับคุณแม่ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุซึ่งในอดีตท่านชอบ กินหมากจนติด ดิฉันได้หาวิธีการให้ท่านเลิกกินหมากเพราะกลัวว่าจะเป็นมะเร็งช่องปาก เนื่องจากว่าในปี2558 ในชุมชนของดิฉันมีผู้เสียชีวิตด้วยมะเร็งช่องปาก 1 ราย โดยดิฉันให้ท่านเคี้ยวอ้อยที่มีรสชาติไม่หวานนัก ทำเป็น ชื่นพอกำ ให้ท่านเคี้ยวเวลาท่านรู้สึกอยากกินหมาก ซึ่งการเคี้ยวอ้อยนานๆ จะเป็นการทำความสะอาดช่องปาก ไปในตัวด้วย แล้วให้ท่านแปรงฟันจนสะอาด ปัจจุบันท่านเลิกกินหมากได้แล้ว เนื่องจากดิฉันต้องเลี้ยงลูกชายคนเดียวโดยลำพัง ดิฉันจึงต้องพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส โดยการสร้างพลังและความเข้มแข็งให้แก่ตัวเองเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีของลูก จนสามารถส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนจำหน่ายเร็ว และจะมีอาชีพที่ต้องเสียสละเพื่อชาติและมีความมั่นคงในอนาคตต่อไป ตลอดระยะเวลาการเป็น อสม. ดิฉันได้มุ่งมั่น พัฒนาชุมชนด้วยความเสียสละ รวมถึงได้ฝึกฝนหมั่น เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการแก้ไข ปัญหาทันตสุขภาพของคนในชุมชน

ผลงาน

- ไกล่บ้าน ไกล่ใจ ห่วงใยดูแล
- คบเด็กข้างบ้าน : ต้องการให้เด็กเลิกขูดนมอายุ 1.6 ปี และปราศจากฟันผุ
- กล่องอาสา พาฟันสวย
- บันทึกรายชื่อของหนู ดูแล กำกับ
- รู้ทันฟันมีรู อสม.ช่วยดู รูในฟัน
- 1.6ปี ลูกหลานฟันดี ต้องไม่มีขูดนม
- สายใยข้างบ้าน ลูกหลานฟันดี

กองทุนแปรงดีมีดาว : บัญชีเงินทุนหมุนเวียนในกองทุน

นวัตกรรม

นวัตกรรมใหม่ขัดฟันพื้นบ้าน(ขมิ้น)

สมุนไพรในครัว ตัวช่วยฟันสะอาด

เรื่องฟันน่ารู้ คู่เสียงตามสาย

ห่วงใยคนไกล ใส่ใจดูแล แก้ไขปัญหา พาผู้พิการและผู้สูงอายุฟันดี

ดำเนินการติดตามเยี่ยมบ้าน ผักแปรงฟัน ผู้พิการ

ต้นแบบผู้สูงอายุสุขภาพช่องปากดี วัย 80 ปีขึ้นไป : นายสอน อางเมือง บ้านเลขที่ 8 มีฟัน 29 ซี่ ไม่มีฟันผุ เหงือกปกติไม่มีหินปูน

โดยสรุปพบว่าการดำเนินงานทันตสุขภาพอย่างเข้มข้น เน้นการใช้นวัตกรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ปัญหาทันตสุขภาพของพี่น้องในชุมชนของดิฉันลดลงอย่างชัดเจนจากปี 2558 จำนวนผู้แปรงฟันสะอาดเพิ่มขึ้น การใช้ยาสีฟันผสมฟลูออไรด์เพิ่มขึ้น เปลี่ยนแปรงสีฟัน 3 เดือนเพิ่มขึ้น ใช้ไหมขัดฟันเป็นประจำและจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้น ในขณะที่ผู้มีปัญหาฟันผุ และเหงือกอักเสบได้รับการรักษา และจำนวนการเกิดฟันผุและเหงือกอักเสบลดลง อย่างชัดเจน

ผลการดำเนินงานทันตสุขภาพที่ประสบความสำเร็จมาทั้งหมดนั้นเกิดจาก “การมีส่วนร่วมของทุก คนในชุมชนและภาคีเครือข่าย” ดิฉันขอสัญญาว่าจะมุ่งมั่นพัฒนาต่อยอดผลงานทันตสุขภาพให้มีความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้พี่น้องในชุมชน “ฟันสวย สุขภาพช่องปากดี มีฟันไว้เคี้ยวอาหารตลอดช่วงชีวิต” และเป็น ชุมชนต้นแบบด้านทันตสุขภาพระดับประเทศต่อไป

รางวัลความภูมิใจระดับประเทศ

ร่วมใจอาสา ผสานทีมนำพา ประชากรูกาสังห์ฟันดี

4.จังหวัดมหาสารคาม

นางมณฑา พันธนาเคน ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ข้อมูลทั่วไป

เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง 130 คน เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลศรีสุข 3 แห่ง พันธุ์ร้อยละ 69.31 หญิงตั้งครรภ์ 10 คน หญิงหลังคลอด 19 คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 47 ปี ระยะเวลาเป็น อสม 13 ปี

ตำแหน่งที่ได้รับ

ระดับ	ตำแหน่ง
ระดับหมู่บ้าน	เริ่มเป็น อสม. ปี พ.ศ. 2548 ประธานชมรมเครือข่ายอาสาสมัครรักฟันตำบลศรีสุขปี 2556 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ปี 2554 -ปัจจุบัน ประธานชมรมสตรีแม่บ้าน ปี 2551 - ปัจจุบัน ประธานกลุ่มสินค้า OTOP ครูภูมิปัญญาประจำหมู่บ้าน ประธานกลุ่มผู้เพาะเห็ดในโรงเรือน กรรมการ 9101 ตามรอยพ่อ

ประวัติการอบรมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน

- อบรมเครือข่ายอาสาสมัครรักฟันตำบลศรีสุข
- ฝึกอบรม อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสาธารณสุข
- อบรมการคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และมะเร็งเต้านม
- อบรม อสม.เชี่ยวชาญคัดกรองความดัน เบาหวาน
- อบรมอาสาสมัครดูแลผู้พิการและผู้สูงอายุ

แรงจูงใจในการทำงาน

- ผู้ปกครองขาดความตระหนักรู้
- ปัญหาเด็กแปร่งฟันไม่สะอาด ชอบบริโภคขนมกรุบกรอบ
- ปัญหาเด็กมารับบริการมีความยุ่งยากในการทำ
- ปัญหาเด็กไม่แปร่งฟัน
- ผู้ประกอบการร้านค้าไม่เห็นความสำคัญ
- ชุมชนไม่รับรู้ถึงปัญหา
- ดำเนินงานกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด

กิจกรรมการดำเนินงาน

อสม.เชี่ยวชาญงานทันตสาธารณสุขลดภาวะงานรักษาเร่งพัฒนางานส่งเสริมป้องกัน

กิจกรรมในชุมชน

เยี่ยมบ้านรายบุคคล

กิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สอนการแปรงฟัน ให้ความรู้ตยการเล่านิทาน ตรวจฟันและสรุปผลรอยยิ้มฟันสะอาด

นวัตกรรมนโยบายสาธารณะ 2 ห้าม

ขั้นตอนที่ 1 การจัดประชุม เพื่อรวบรวมปัญหาต่างๆในชุมชน และการคืนปัญหาด้านทันตสุขภาพ

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและสร้างนโยบายสาธารณะร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 ประกาศใช้ นโยบายสาธารณะตำบลศรีสุข

1.ร้านค้าห้ามจำหน่ายลูกอม ขนมกรุบกรอบ น้ำอัดลมให้เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

2.ห้ามเด็กนำขวดนมและขนมกรุบกรอบมาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุปผลพบว่า เด็กใน ศพด.พฤติกรรมการแปรงฟันได้สะอาดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.30เป็นร้อยละ

87.69 และสามารถลดการบริโภคขนมกรุบกรอบจากร้อยละ 100 เป็นร้อยละ 29.23

สรุปผลพบว่า

ร้านค้าในตำบลศรีสุขมี 68 ร้านที่เข้าร่วมโครงการปี 56 ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการจากร้อยละ 0 และในปี 60 คิดเป็นร้อยละ 100

เปรียบเทียบอัตราการเกิดโรคฟันผุในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลศรีสุขจำนวน 130 คน ก่อนดำเนินการพบฟันผุ 78 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 หลังดำเนินการภายใน 4 ปี พบว่าเด็กไม่มีฟันผุเพิ่มมากขึ้น

ความสำเร็จ

เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและในชุมชนตำบลศรีสุข เกิดทักษะในการแปรงฟันให้สะอาดเพิ่มขึ้น การบริโภคขนมกรุบกรอบลดลง ผู้ปกครอง อสม. ร้านค้า ผู้นำ อบต. มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและเฝ้าระวังพฤติกรรมดูแลทันตสุขภาพที่เหมาะสม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงาน

1.เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและในชุมชนได้รับการเสริมแรงในทางบวกจากอสม.เชี่ยวชาญทันตสาธารณสุขมีพฤติกรรมทันตสุขภาพที่ดีขึ้น

2.อสม.เชี่ยวชาญทันตสาธารณสุขเป็นแกนนำ ที่มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ทำให้เกิดนวัตกรรมที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กได้

3.การคืนข้อมูลสถานะทันตสุขภาพพฤติกรรมการแปรงฟัน การบริโภคขนมกรุบกรอบของเด็กที่ชัดเจนจากอสม.เชี่ยวชาญทันตสาธารณสุขทำให้เกิดเวทีเสวนา ที่มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ วางแผน ของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จนทำให้เกิดนโยบายสาธารณะได้

4.ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลศรีสุข

การพัฒนาสู่ความยั่งยืน

สร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่ายและชมรมรักฟันเพิ่มศักยภาพ อสม.เชี่ยวชาญงานทันตสาธารณสุขและเกิดครอบครัวต้นแบบทุกหมู่บ้านในตำบลศรีสุขในการงดละเล็กลูกอม ขนมกรุบกรอบและน้ำอัดลมและพัฒนาเป็นผลงานวิชาการได้ตีพิมพ์วารสาร กระทรวงสาธารณสุข ปี 2560

นางสมปอง โคตรมิตร อสม.ดีเด่นจังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อมูลทั่วไป

- บ้านสนามบิน หมู่ที่ 8 ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ประชากร จำนวน 856 คน
- ชาย จำนวน 407 คน
 - หญิง จำนวน 449 คน
- หลังคาเรือน จำนวน 178 หลังคาเรือน อสม. ทั้งหมด 13 คน

ข้อมูลด้านสุขภาพในชุมชน

- จำนวนผู้ป่วยความดันโลหิตสูง 2 คน
- จำนวนผู้ป่วยเบาหวาน 21 คน
- จำนวนผู้สูงอายุ 74 คน
- จำนวนผู้ป่วยจิตเวช 3 คน
- จำนวนผู้ป่วยโรคเรื้อรังอื่นๆ 3 คน
- จำนวนผู้พิการ 13 คน
- จำนวนหญิงตั้งครรภ์ 5 คน
- จำนวนมารดา+ทารกหลังคลอด 5 คน

งานบทบาทหน้าที่ของอสม

- ปฐมพยาบาล
- งานสุขศึกษา
- สร้างภูมิคุ้มกันโรค
- งานควบคุมโรคติดต่อในท้องถิ่น
- ส่งเสริมสุขภาพจิต
- งานคุ้มครองผู้บริโภค

งานด้านทันตสุขภาพ

การดำเนินงานทันตสุขภาพในกลุ่มต่างๆ

1. ทันตสุขภาพในหญิงตั้งครรภ์ ได้รับการตรวจทั้งหมด 5 คน
2. ทันตสุขภาพในเด็กวัย 0 - 5 ปี จำนวน 52 คน
 - การใช้ถุงนิ้วเช็ดปากในเด็กแรกเกิด
 - สอนการขี้แหย่ขี้ฟันในซอกเหงือก/สอนแปรงฟัน
 - แนะนำการทาฟลูออไรด์วานิช
 - แนะนำการดูแลสุขภาพฟันเด็กให้แก่ผู้ปกครองในหมู่บ้าน

3. ทักษะสุขภาพในเด็กวัยเรียน

- ตรวจสอบสุขภาพช่องปากเด็กในโรงเรียน ร่วมกับหน้าที่สาธารณสุข
- สอนการแปรงฟันที่ถูกต้อง
- แนะนำการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ไม่รับประทานอาหารที่เสี่ยงต่อฟันผุ

4. ทักษะสุขภาพในวัยทำงาน

- แนะนำในเรื่องสิทธิหลักประกันสุขภาพ
- สิทธิการเบิกจ่ายเงินของประกันสังคม
- แนะนำการแปรงฟันและการใช้แปรงที่เหมาะสม
- แนะนำแปรงฟันอย่างน้อย 2*2*2

5. ทักษะสุขภาพในผู้สูงอายุ

- แนะนำการแปรงฟันอย่างถูกต้อง ตรวจสอบสุขภาพฟันผู้สูงอายุ และทำการส่งต่อ รพ.สต.
- แนะนำการทำฟันเทียมพระราชทานในกลุ่มอายุ 55 ปี ขึ้นไป

6. ทักษะสุขภาพผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

7. ทักษะสุขภาพผู้ป่วยติดเตียง

กิจกรรมที่ภาคภูมิใจ

กิจกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากประชาชน ในบ้านสนามบิน ที่เป็นบ้านเกิด
ภูมิใจในงานจิตอาสาทุกงาน ภูมิใจที่เป็นประชาชนด้วยกันก็ดูแลสุขภาพกันได้แม้เราเป็นเพียง
ชาวบ้านธรรมดา งานสาธารณสุข 14 องค์ประกอบ ทั้งเชิงรุก-เชิงรับ ให้คำแนะนำแล้วชาวบ้านนำไปปฏิบัติ
คือความภาคภูมิใจ

ความภาคภูมิใจอีก 1 ผลงานคือ งาน ทักษะสุขภาพ ได้ให้คำแนะนำคนในชุมชนทุกกลุ่มวัยในการดูแลสุขภาพ
ฟันเบื้องต้น

และสุดท้ายที่ข้าพเจ้าภูมิใจคือการเห็นรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ กลับมาอีกครั้งของชาวบ้านที่ได้รับฟัน
เทียมพระราชทาน

นวัตกรรมงู้นิวเซ็ดเหงือก

- หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันปัญหาสุขภาพฟันประชาชนเป็นอีกปัญหา หนึ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพ
สุขภาพฟันและช่อง ปากเด็กตั้งแต่แรกเกิด ตั้งนั้นเพื่อเป็นการป้องกันและ รักษาโรคทางทันตกรรม จึงเกิดการ
คิดค้นการทำงู้นิว เซ็ดเหงือกที่ทำจากวัสดุเหลือใช้ขึ้น

- วัตถุประสงค์

เพื่อประดิษฐ์อุปกรณ์ทำความสะอาดเหงือกเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดที่ฟันยังไม่ขึ้น เพื่อลดค่าใช้จ่าย
ในการดูแล สุขภาพฟันเด็ก

- อุปกรณ์และวิธีทำ

- ฝ้ายอ้อมเก่าที่ใช้แล้ว
- ด้าย
- กรรไกร
- เช็ม

- การทดสอบ

ให้มารดา/ผู้ปกครองเด็กแรกเกิดถึงฟันยังไม่ขึ้น ทดลองการใช้งาน เพื่อประเมินความพึงพอใจ ซึ่งจากการสอบถาม มารดาเด็กแรกเกิดให้ ความเห็นว่า “ ถูงนิ้วเข็ดเหงือก ใช้งานได้ดีและสะดวกต่อการใช้งาน ทำให้เหงือกลูกสะอาดและยังประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อถูงนิ้วตามท้องตลาด ซึ่งมีราคาขึ้นละ 35-50 บาท ”

- ประโยชน์/ การนำไปใช้

1. ประหยัดงบประมาณในการสั่งซื้อถูง นิ้วเข็ดเหงือก
2. สามารถนำถูงนิ้วเข็ดเหงือกไปใช้งาน ได้จริงเพื่อดูแลสุขภาพฟัน
3. ลดค่าใช้จ่าย ของมารดา/ผู้ปกครอง ในการดูแลสุขภาพฟันเด็ก

6. จังหวัดบึงกาฬ

นางธัญญลักษณ์ พิมเสน จังหวัดบึงกาฬ

ข้อมูลทั่วไป

บ้านม่วงคั่น ตำบลท่าสะอาด อำเภอเวกา จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 99 ครัวเรือน ประชากร 305 คน
ชาย 158 คน หญิง 147 คน วัด 1 แห่ง โรงเรียน 2 แห่ง อสม. 9 คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 39 ปี ระยะเวลาเป็น อสม. 27 ปี

ตำแหน่งที่ได้รับ

ระดับ	ตำแหน่ง
ระดับหมู่บ้าน	☐ ประธาน อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ ☐ รองประธาน อสม.บ้านปากห้วย หมู่ที่ ๗ ☐ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ ☐ เลขาธิการหมู่บ้าน ☐ ประธานสตรีหมู่บ้าน ☐ อาสาพัฒนาชุมชน ☐ ประธานสถาบันการเงินหมู่บ้าน ☐ เลขาธิการชุมชนวัยใสเฉลิมหมู่บ้าน

บทบาทและหน้าที่ในชุมชน

- คณะกรรมการพัฒนาสตรี บ้านม่วงคั่น ตำบลท่าสะอาด
- คณะกรรมการกองทุนชุมชน บ้านม่วงคั่น ตำบลท่าสะอาด
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านม่วงคั่น ตำบลท่าสะอาด
- กรรมการหมู่บ้าน บ้านม่วงคั่น ตำบลท่าสะอาด
- คณะกรรมการกลุ่มชมรมสร้างสุขภาพระดับหมู่บ้าน
- เป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.)
- เป็นอาสาสมัครดูแลผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง ตำบลท่าสะอาด

การฝึกอบรมและการพัฒนาศักยภาพ

- 2546 อาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญนมแม่
อาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญมะเร็งเต้านม
อาสาสมัครสาธารณสุขเชี่ยวชาญควบคุมโรคไม่ติดต่อ
- 2552 อบรมฟื้นฟูศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุข
- 2554 อบรมโครงการตรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัว
- 2558 อบรมหลักสูตรการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมน้ำสงคราม
- 2559 อบรมผู้ดูแลผู้สูงอายุ 70 ชั่วโมง
- 2560 อบรมฟื้นฟูศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุข
- 2561 อบรมฟื้นฟูศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุข

รางวัลที่เคยได้รับ

- 2551 ชนะเลิศ อสม. ดีเด่นระดับอำเภอ สาขาคุ้มครองผู้บริโภคม
- 2554 ชนะเลิศ อสม. ดีเด่นระดับอำเภอ สาขาเอดส์ในชุมชน
- 2557 ชนะเลิศ อสม. ดีเด่นระดับจังหวัด สาขาคุ้มครองผู้บริโภคม
- 2560 ชนะเลิศ อสม. ดีเด่นระดับจังหวัด สาขาทันตสุขภาพ
- 2561 ชนะเลิศ อสม. ดีเด่นระดับจังหวัด สาขาทันตสุขภาพ

แรงบันดาลใจในการเป็น อสม. สาขาทันตสุขภาพ

คนในชุมชน ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพช่องปากน้อย เห็นความสำคัญเมื่อมีอาการปวดหรือ บวมแล้วปากเปรียบเสมือนประตูด่านแรก ที่ใช้ในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ฟันเป็นส่วนประกอบสำคัญของ ใบหน้า คนเราใช้ฟันสำหรับบดเคี้ยวอาหารให้ละเอียด ใช้ในการออกเสียงให้ชัดเจน และช่วยทำให้ใบหน้าของ เราดูสวยงาม หากเราไม่มีฟันอาจทำให้เกิดผลเสียอย่างอื่นตามมา เช่น ท้องอืดจากการเคี้ยวอาหารไม่ละเอียด

การจัดบริการสุขภาพช่องปากตามกลุ่มวัย

กลุ่มเด็ก 0-2 ปี ตรวจสุขภาพช่องปาก ประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุฝึกผู้ดูแลเด็ก แปรงฟัน แบบลงมือปฏิบัติ แจกถุงนี้วิเศษ แจกแปรงสีฟัน และให้บริการทาฟลูออไรด์ในเด็กที่มีภาวะเสี่ยงฟันผุ

เด็ก 0-2 ปี 13 คน พบฟันผุ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

นวัตกรรม”นี้วิเศษ”

ศูนย์เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตรวจสุขภาพช่องปากเด็ก ปีละ 2 ครั้ง เด็กกลุ่มเสี่ยงได้รับการทาฟลูออไรด์และฝึกทักษะการแปรงฟัน ที่ถูกวิธี แบบลงมือปฏิบัติ จำนวนเด็ก 7 คน ฟันผุ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85

กลุ่มเด็กโรงเรียนปฐมศึกษา

ตรวจสุขภาพช่องปากเด็ก ปีละ 1 ครั้ง ฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธีให้ความรู้ทางทันตสุขภาพ ให้บริการเคลื่อนหูลมร่องฟันกรามแท้ซี่ที่ 1 ในเด็ก ป.1 ฟันกรามแท้ซี่ที่ 2 ในเด็ก ป. 6 และอุดฟัน ขูดหินปูน ในเด็กที่มีปัญหา

กลุ่มเด็กในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ดำเนินงานตามโครงการ “ฟันสะอาด เหงือกแข็งแรง”โดยมีกิจกรรม ตรวจสุขภาพช่องปาก ให้ความรู้ ทางทันตสุขภาพ เคี้ยวเม็ดสีย้อมฟันและฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธี ในรายที่พบปัญหานั้นมาทำการรักษา

กลุ่มผู้สูงอายุ

ตรวจสุขภาพช่องปาก ให้ความรู้ทางทันตสุขภาพ สาธิตการแปรงฟันที่ถูกวิธี นัดทำการรักษาเมื่อพบ ปัญหา จำนวน 43 คน ฟันผุ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25.58

7.จังหวัดอุดรธานี

นางบัญญัติ แซ่ลิ่ม อสม. ตำบลจำปาโมง บ้านโนนสว่าง อำเภอบ้านผือ
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลจำปาโมง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี มีทั้งหมด 17 หมู่บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑๐ แห่ง
โรงเรียน ๖ แห่ง วัด ๑๖ แห่ง รพ.สต. ๒ แห่ง มีอสม.ทั้งหมด ๒๑๔ คนบ้านโนนสว่าง ๑๒ คน

ประวัติส่วนตัว อายุ ๔๙ ปี ระยะเวลาเป็น อสม ๑๔ ปี

ตำแหน่งที่ได้รับ

ระดับ	ตำแหน่ง
ระดับ หมู่บ้าน	อาสาสมัครสาธารณสุขบ้านโนนสว่างหมู่ที่๑๔
	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
	ประธานกลุ่มพัฒนาบทบาทสตรีประจำบ้านโนนสว่าง หมู่ที่ ๑๔
	คณะกรรมการแก้ไขปัญหาความยากจน(กขคจ.)

บทบาทการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพ อสม.รพ.สต.โนนสว่าง

- 1 คัดกรองสุขภาพประชาชนตามกลุ่มวัย รวมถึงการตรวจสุขภาพช่องปากด้วย
- 2 แจ็งข่าวร้าย กระจายข่าวดี ระหว่างเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและประชาชนใน หมู่บ้าน
- 3 ออกเยี่ยมบ้าน สามารถแนะนำและถ่ายทอดความรู้การดูแลสุขภาพช่องปาก ตามกลุ่มวัย ให้ทุกคนสามารถดูแลสุขภาพช่องปากของตนเองได้
- 4 จัดกิจกรรมเฝ้าระวังโรคฟันผุ ควบคุมการบริโภคอาหารตามโภชนาการ ลดการ บริโภคอาหารหวาน
- 5 จัดกิจกรรมดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุร่วมเป็นแกนนำส่งเสริมสุขภาพ 6 ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ของชุมชน ในการทำแผนแก้ไขปัญหา สุขภาพช่องปาก โดยบูรณาการร่วมกับแผนในชุมชน

ข้อมูลสุขภาพช่องปากในเขตรับผิดชอบ 12 ครั้วเรือน

ผลสำรวจข้อมูลสุขภาพช่องปากในเขตรับผิดชอบ ๑๒ ครั้วเรือน กลุ่มประชากรที่มีปัญหาสุขภาพ มากที่สุดคือวัยทำงาน อายุ ๑๓-๕๙ ปี ในกลุ่มอายุ ๑๓-๕๙ ปี มีผู้พิการ ๔ คน ผู้ป่วยเรื้อรัง ๑๓ คน มีปัญหาสุขภาพช่องปาก ๙ คน คิดเป็น ๕๒.๙๔%

ข้อมูลสุขภาพช่องปากที่ได้จะนำมาทำประชาคมและทำแผนในชุมชนต่อไป

ปี 2561 เสนอข้อมูลทำโครงการจากกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ดังนี้

- 1 โครงการพัฒนาเครือข่ายเด็กไทยฟันดี
- 2 โครงการพัฒนาศักยภาพ อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ
- 3 โครงการส่งเสริมสุขภาพหญิงตั้งครรภ์
- 4 โครงการพัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กในชุมชน
- 5 โครงการส่งเสริมสุขภาพผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระดับ 4-5
- 6 โครงการพัฒนาเครือข่ายดูแลผู้ป่วยที่บ้าน (LTC)
- 7 โครงการพัฒนาส่งเสริมสตรีวัยเจริญพันธ์
- 8 โครงการเฝ้าระวังหนองพวยและมะเร็งท่อน้ำดี

การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ๕ กลุ่มวัย

สื่อให้ความรู้ด้านทันตสุขภาพ : ตะกร้าส่งเสริมทันตสุขภาพ

: หนังสือนิวทำความสะอาดช่องปากสำหรับเด็ก (0-3 ปี)

ส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็ก ๓-๕ ปี

โดยการฝึกทักษะแปรงฟันให้ ผู้ปกครอง/ครูพี่เลี้ยง ที่ ศพด. และเยี่ยมบ้าน ดูสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีทันตสุขภาพที่ดี และเล่นนิทานฟันสวย

ส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็ก 6-12 ปี

ติดตามเยี่ยมบ้าน ให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปาก ฝึกทักษะการแปรงฟัน ย้อมคราบจุลินทรีย์ (คราบซีฟัน) ร่วมกับผู้ปกครอง

ร้านค้าอ่อนหวาน เพื่อลูกหลานฟันดี มาจากเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ต.จำปาโมงคัดแยกอาหาร 3 สี สีเขียว เหลือง แดง จากปริมาณน้ำตาล /ติดป้ายร้านค้าชุมชนอ่อนหวานการทำร้านค้าอ่อนหวาน เป็นการสร้างกระแสให้ทุก คน ลดการบริโภคน้ำตาล กลุ่มเป้าหมายหลักคือ เด็ก นอกนั้นยังมีผู้ป่วยเบาหวาน ผู้สูงอายุ ผู้ปกครอง ที่จะได้รู้ข้อมูลเพิ่มเติมด้วย ร้านค้าทั้งตำบล 19 ร้าน เข้าร่วมแล้ว 13 ร้าน

การดูแลสุขภาพช่องปากวัยทำงาน 13-59 ปี

ตรวจฟัน /ให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปาก/ติดป้ายครอบครัวฟันดีต้นแบบ

การดูแลสุขภาพช่องปากผู้ป่วยโรคเรื้อรัง/ผู้สูงอายุ/ผู้พิการ

ขอพลาสติกเสริมการแปรงฟัน ช่วยเสริมการแปรงฟัน และบริหารกล้ามเนื้อมือ

ความภาคภูมิใจในการทำงานส่งเสริมทันตสุขภาพ

- สุขภาพช่องปากของตนเอง คนในครอบครัว ชุมชนดีขึ้น
- เป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพช่องปาก
- ได้ช่วยเหลือผู้อื่น
- ได้ความรู้ ประสบการณ์ในการทำงานที่หลากหลายขึ้น
- มีความสัมพันธ์ที่ดี

ผลงานที่น่าภาคภูมิใจของชุมชน

- เป็นแกนนำขับเคลื่อนตำบลเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อ่อนหวาน ชนะเลิศระดับจังหวัด ปี 2557
- เป็นแกนนำขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุฟันดี ชนะเลิศระดับ จังหวัดปี 2560
- เป็นแกนนำขับเคลื่อน เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดียอดเยี่ยมระดับเขต ปี2560

มาตรการการดูแลตนเองและครอบครัว.

แปรงฟันสูตร 222-2. แปรงฟัน 2 ครั้ง. นาน2นาที. ไม่กินของว่างเกิน2ครั้งและ พบแพทย์ปีละ 2 ครั้ง

8.จังหวัดหนองบัวลำภู

นางสมภาร จำปาหาญ รพ.สต.บ้านวังม่วง จ.หนองบัวลำภู

ข้อมูลทั่วไป

บ้านวังสามหาบ แยกจากบ้านวังม่วง มี95 หลังคาเรือน ประชากร 512 คน ชาย 245 คน หญิง 267 คนอยู่ในเขตปกครองของ อบต.เทพศิรินทร์ 2 แห่ง วัด 1 แห่ง ประชาชนประกอบอาชีพ รับจ้าง เด็ก 0-5 ปี จำนวน 23 ราย มีผู้พิการ 8 ราย ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง 46 ราย ผู้ป่วยติดเตียง 3 ราย ผู้สูงอายุจำนวน 73 ราย อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน13ราย (1ต่อ7 ครัวเรือน)

ประวัติส่วนตัว อายุ 53 ปี ระยะเวลาเป็นอสม. 9 ปี

สถานะทางสังคม

- ผู้ใหญ่บ้านวังสามหาบ ปี 2555 ถึงปัจจุบัน
- ประธาน อสม. บ้านวังสามหาบ ม. 8 ปี พ.ศ. 2555 ถึง ปัจจุบัน
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน
- ประธานวัฒนธรรมตำบลเทพศิรี
- คณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ
- คณะกรรมการชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอนาวัง
- รองประธานสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนโปรงวังม่วง
- เลขานุการ กรรมการพัฒนาสตรีอำเภอนาวัง
- คณะกรรมการพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านวังม่วงตำบลเทพศิรี

กลุ่มที่เป็นปัญหา ในพื้นที่

เด็ก 0-5 ปี ผลการตรวจฟัน พบว่าเด็กอายุ 18เดือน พบมีฟันน้ำนมเริ่มผุและ ต้องถอนฟันก่อนวัยอันควร จากการติดตาม พบว่า

1. เด็กแปรงฟันเองตั้งแต่อายุยังน้อย /แปรงฟันครั้งเดียวตอนตื่น นอน
2. หลับคาขวดนม /กินขนม ขนมหวาน แทนข้าว
3. ไม่มีการตรวจความสะอาดหลังแปรงฟัน

การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพ (ระดับตำบล)

อบรมฟื้นฟูความรู้ เรื่องการดูแลทันตสุขภาพในกลุ่มต่างๆที่มวิทยากร จาก ทีมงานทันตบุคลากร อ.นาวัง งบประมาณจาก กองทุนหลักประกันสุขภาพ ในพื้นที่

กิจกรรมในกลุ่มเด็ก 0-5 ปี (ในชุมชน) : ชั่งน้ำหนัก(โภชนาการ) สอนการตรวจฟัน สอนการแปรงฟัน ติดตาม เยี่ยมบ้าน ประเมิน หลัง แนะนำ

กลุ่ม 3-5ปี ศูนย์พัฒนาเด็ก /อนุบาล

จิตอาสา

การดูแลเด็กเรื่องการแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน

การตรวจความสะอาดหลังแปรงฟันของเด็ก

กลุ่ม หญิงตั้งครรภ์

แนะนำให้เข้าฝากครรภ์มีหญิงตั้งครรภ์ จำนวน 3ราย ได้รับคำแนะนำให้เข้าตรวจสุขภาพช่องปากครบทุกราย

ผู้สูงอายุ จำนวน 73 ราย

ผลตรวจฟัน 73 ราย พบฟัน มีปัญหาในช่องปาก 43 ราย มีฟันคุดสบ น้อยกว่า 4 คู่ 27 ราย ส่งต่อ รพ.สต. เพื่อขึ้นทะเบียนการทำฟันปลอม

กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (เบาหวาน)

ติดตามประชาสัมพันธ์ ประสานให้ผู้ป่วยเข้ารับการตรวจภาวะแทรกซ้อน ปีละครั้ง

กลุ่มผู้ป่วยติดเตียง

ติดตามเยี่ยมบ้านออกติดตามเยี่ยมบ้านพร้อมทีม /ติดต่อประสานงานแจ้งอาการผู้ป่วย

ติดป้ายรณรงค์ 2+2+2 ในชุมชน

กิจกรรมด้านทันตสุขภาพ แนะนำเรื่องการแปรงฟันประชุมประจำเดือน ชุมชน มีตารางการประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ ชัดเจน

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

เด็กที่เกิด 1 มกราคม 59 เป็นคนที่ สุขภาพดี ฟันดีไม่มีผุ

กิจกรรม แม่อาสา พัฒนาชุมชน

- เป็น อสม.ประจำหมู่บ้าน
- ทำหน้าที่ดูแล เด็ก ตามคุ่มที่รับผิดชอบ
- โดยเน้นกิจกรรมบูรณาการ 3 ดี
 - ดีที่ 1 การมีโภชนาการดี
 - ดีที่ 2 การมีพัฒนาการดี
 - ดีที่ 3 การที่มีฟันดี

อสม.จิ๋ว กิจกรรม อสม.จิ๋ว (คนในครอบครัวดูแลกัน)

- เป็นเด็ก อายุ 7 – 12 ปี
- ดูแลเด็ก ในกลุ่ม 0-5 ปี ในครอบครัว
- และบ้านญาติ(กรณีไม่ เด็ก 7 – 12 ปี)
- ทำกิจกรรม พาน้องแปรงฟัน /ลงบันทึกการตรวจฟัน

9. จังหวัดหนองคาย

นางพัชรี วันทอง อาสาสมัครสาธารณสุข หมู่ 10 ตำบลโพนทอง อำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย
ข้อมูลทั่วไป

ชื่อหมู่บ้าน บ้านโพนทอง หมู่ที่ 10 ต. โพนทอง อ. โพธิ์ตาก จ. หนองคาย จำนวนหลังคาเรือน 171 หลังจำนวนประชากร 800 คน -ชาย 383 คน -หญิง 417 คน -วัด 1 แห่ง -หอกระจายข่าว 1 แห่ง -อสม. จำนวน 15 คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 43 ปี ระยะเวลาเป็นอสม. 7 ปี

ประวัติการรับรางวัล

จากความมุ่งมั่น เสียสละ และอุทิศตนเพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชนทำให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ

- ได้รับคัดเลือกเป็นคุณแม่ดีเด่น
- ชนะเลิศการแข่งขันเสริมทักษะทางวิชาการนักศึกษา กศน.อำเภอโพธิ์ตาก
- เป็น อสม.ดีเด่น ระดับจังหวัดหนองคายสาขาทันตสุขภาพ ประจำปี พ.ศ.2561

ประวัติการฝึกอบรม

- การอบรมโครงการดูแลผู้สูงอายุ
- การอบรมฟื้นฟูความรู้/โรงเรียน อสม.
- การอบรม อสม.เชี่ยวชาญ
- การอบรมอาสาฉุกเฉินชุมชน (อฉช.)
- การสำมะโนประชากรและเคหะ 2560

ข้อมูลกลุ่มองค์กรของหมู่บ้าน

- กลุ่มสตรีแม่บ้าน สมาชิก 227 คน
- กลุ่มเยาวชน สมาชิก 20 คน
- กลุ่มผู้สูงอายุ สมาชิก 108 คน
- ชมรมสร้างสุขภาพ สมาชิก 30 คน
- ชมรมทูปಿನမ်เบอร์วัน สมาชิก 200 คน
- กลุ่มสงเคราะห์ในหมู่บ้าน สมาชิก 795 คน

ผลการพัฒนาหมู่บ้าน

หมู่บ้านผ่านเกณฑ์ จปฐ. หมู่บ้านผ่านเกณฑ์หมู่บ้านจัดการสุขภาพ

ทันตสุขภาพ

เนื่องจากเห็นคนในครอบครัวมีปัญหาสุขภาพช่องปาก คือ มีอาการปวดฟันจากโรคฟันผุ ฟันโยกจากโรคปริทันต์อักเสบไม่มีฟันเคี้ยวอาหาร ซึ่งส่งผลต่อความสุขในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันจากปัญหาดังกล่าวทำให้มีความตระหนักที่ต้องการจะลดปัญหาตั้งแต่ต้นเหตุและส่งเสริมสุขภาพช่องปากเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต

การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา

ทำประชาคมในชุมชน ม.10 ปัญหาสุขภาพ

- 1.โรคความดันโลหิตสูง
- 2.โรคเบาหวาน
- 3.โรคมะเร็ง

4.โรคปริทันต์อักเสบ ในกลุ่มผู้สูงอายุ

แนวทางแก้ไขปัญหา

- ประสานงบประมาณด้านแก้ไขปัญหাসุขภาพ จากกองทุนหลักประกันสุขภาพประจำหมู่บ้าน รพ.สต. อบต. ภาครัฐ
- ตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากกลุ่มเป้าหมายร่วมกับเจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุขเพื่อส่งต่อการรักษา
- สร้างแกนนำ เพื่อให้ความรู้ และฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธี
- สร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพช่องปาก
- มีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ

การดำเนินงานตามแผน

- ตรวจสอบสุขภาพช่องปากตามกลุ่มเป้าหมาย
- แนะนำให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปาก และการรักษา
- สาธิตวิธีการแปรงฟัน และฝึกการแปรงฟันให้ถูกวิธี

การขยายเครือข่ายการดำเนินงาน

มีการประสานความร่วมมือกับเครือข่าย อสม. ในตำบลโพนทอง เพื่อส่งเสริมสุขภาพช่องปากตามครัวเรือนที่รับผิดชอบ

นวัตกรรม แปรงสีฟันสำหรับผู้สูงอายุ

เนื่องจากผู้สูงอายุมีปัญหาากล้ามเนื้อมือจับไม่กระชับ ไม่สามารถควบคุมการใช้มือในการแปรงฟันแบบธรรมดาได้ดี การใช้”นวัตกรรมแปรงสีฟันสำหรับผู้สูงอายุ”จึงเป็นตัวเลือกที่ดีในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการแปรงฟันของผู้สูงอายุ

การสร้างนวัตกรรม

แบบที่ 1 แบบด้ามจับแฮนด์จักรยานยนต์

แบบที่ 2 แบบสายรัดข้อมือ

การดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อให้ผู้สูงอายุแปรงฟันได้อย่างถูกวิธี และมีประสิทธิภาพ
- 2.ลดการเกิดโรคปริทันต์ในผู้สูงอายุ

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุบ้านโพนทอง หมู่ 10 จำนวน 50 คน

ระยะเวลาการดำเนินงาน

1 มีนาคม – 30 กันยายน 2560

วิธีดำเนินการ

- 1.ประชาสัมพันธ์เพื่อหากกลุ่มเป้าหมายที่สมัครใจ
- 2.ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์แก่กลุ่มเป้าหมาย
- 3.ประดิษฐ์นวัตกรรมแปรงสีฟันสำหรับผู้สูงอายุให้กลุ่มเป้าหมาย
- 4.สาธิตการใช้นวัตกรรมแปรงสีกับเม็ดสีย้อมฟัน แก่กลุ่มเป้าหมาย
- 5.เจ้าหน้าที่ อาสาสมัครทันตสุขภาพ และผู้ดูแลผู้สูงอายุ ติดตามสนับสนุน กลุ่มเป้าหมาย รวบรวมผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคและปัจจัยแห่งความสำเร็จ
- 6.ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานคืนข้อมูลให้ชุมชน

ผลการดำเนินงาน

ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรม ร้อยละ 100

การพัฒนาต่อเนื่อง

ใช้นวัตกรรมในผู้สูงอายุและผู้ป่วยเรื้อรังไปทุกหมู่บ้านให้ครอบคลุมทั้งตำบล

ผลสำเร็จที่ภาคภูมิใจ

- ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการใช้นวัตกรรมแปรงสีฟัน
- มีทักษะการแปรงฟันดีขึ้น
- สามารถดูแลสุขภาพช่องปากของตนเองได้
- มีแกนนำ อสม. ในการดูแลสุขภาพช่องปากตามครัวเรือนที่รับผิดชอบ

10.จังหวัดเลย

ชื่อ นางจารุวรรณ ฤทธิศักดิ์ อายุ ๔๗ ปี

ที่อยู่ ๑ หมู่ที่ ๗ บ้านปากห้วย ต.หนองผือ อ.ท่าลี่ จ.เลย

ระดับการศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ ๖ อาชีพ เกษตรกรรม

เริ่มปฏิบัติงาน อสม. ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๓ จนถึงปัจจุบัน ระยะเวลา ๒๗ ปี

ตำแหน่งในชุมชน

- ประธาน อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ
- รองประธาน อสม.บ้านปากห้วย หมู่ที่ ๗
- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ
- เลขาธิการหมู่บ้าน
- ประธานสตรีหมู่บ้าน
- อาสาพัฒนาชุมชน
- ประธานสถาบันการเงินหมู่บ้าน
- เลขาธิการชุมชนวัยไร้ขีดจำกัดหมู่บ้าน

ที่มาและแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน จากพ่อ นายวิรัตน์ มาตกุล (บิดา) ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข
การครองตน

- ปฏิบัติตัวตามหลัก ๓ อ. ๒ ส. ๑ พ.
- มีครอบครัวอบอุ่น
- คนในครอบครัวมีสุขภาพแข็งแรง

การพัฒนาตนเอง

พ.ศ.๒๕๕๑ อบรมหลักสูตรพัฒนาศักยภาพ อสม. เพื่อช่วยเหลือทันตบุคลากรข้างแก้อีในการ
บริการทันตกรรม

พ.ศ.๒๕๕๗ โครงการอบรมพัฒนา อสม.ในการดูแลสุขภาพช่องปาก

พ.ศ.๒๕๕๗ โครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำ อสม.เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ

พ.ศ.๒๕๖๐ ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร และเครือข่ายชมรม
ผู้สูงอายุ เพื่อการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก จังหวัดเลย ภายใต้แผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ
ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๕

การครองคน

เป็นแกนนำจัดกิจกรรมสุขภาพ และแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของชุมชน รักในประชาธิปไตย
และมีการประสานแหล่งทุนต่างๆ เพื่อดำเนินงานแก้ไขปัญหาของชุมชน

การครองงาน

เป็นแกนนำจัดกิจกรรมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในชุมชน

- สามารถเชิญชวนชาวบ้านมาร่วมวิเคราะห์ ปัญหาและกำหนดเป้าหมายร่วมกันได้
- ทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

- ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย
 - ชาวบ้านยอมรับให้ความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ
- ดำเนินงานร่วมกับ 11 ภาครีเครือข่าย

การดำเนินงาน

1. ดำเนินงานกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด
ดำเนินกิจกรรมลงเยี่ยมบ้านในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด เพื่อให้สุขศึกษาในการดูแลตัวเอง เรื่องการรับประทานอาหาร อาการผิดปกติที่ต้องรีบพบแพทย์ ตามนัดให้มาพบแพทย์และส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากที่เหมาะสมและถูกวิธี
2. ดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กอายุ ๐-๕ ปี
ดำเนินกิจกรรมออกหน่วยเคลื่อนที่ทันตสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักเรียนชั้นอนุบาล และในชุมชน เพื่อเฝ้าระวังทันตสุขภาพและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและเด็กในการดูแลสุขภาพ ช่องปาก ฝึกปฏิบัติการแปรงฟันที่ถูกวิธีและให้บรรลุเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอ่อนหวาน
3. ดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กอายุ ๖-๑๒ ปี
ดำเนินกิจกรรมออกหน่วยเคลื่อนที่ทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเฝ้าระวัง ทันตสุขภาพและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและเด็กในการดูแลสุขภาพช่องปาก ฝึกปฏิบัติการแปรงฟัน ที่ถูกวิธี และดำเนินกิจกรรมโรงเรียนอ่อนหวาน
4. ดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการในชุมชน
ส่งเสริมทันตสุขภาพกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานและผู้สูงอายุ ประชาสัมพันธ์โครงการ ชม. ผู้เฒ่าฟันดี เหงือกแข็งแรง ส่งเสริมทันตสุขภาพผู้พิการ

ผลงานเด่น...

แคมป์สร้างสุขภาพที่ดีให้ลูกหลาน ธรรมนูญสุขภาพ

- วางแผนการดำเนินงานกับเครือข่ายทันตสุขภาพ
- วางแผนการดำเนินงานกับคณะกรรมการหมู่บ้าน
- ประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดทำธรรมนูญหมู่บ้านจัดการสุขภาพ

ธรรมนูญหมู่บ้านจัดการสุขภาพ คัมภีร์สร้างสุขภาพที่ดีให้ลูกหลาน บ้านปากห้วย หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองผือ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย ประกาศใช้วันที่ ๒๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๐

หมวดที่ ๒ ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพของชุมชน

ข้อ ๑๑ สมาชิกทุกคนควรต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ/ข้อห้ามเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาด้านสุขภาพ ของหมู่บ้าน

(๖) ในการจัดวางขนมของร้านค้าต้องจัดขนมไว้ชั้นบนสุดเท่านั้น

(๗) ห้ามร้านค้าจำหน่ายขนมให้กับเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี โดยที่ไม่มีผู้ปกครองพาไปซื้อ

(๘) ร้านค้าต้องมีการจัดจำหน่ายอุปกรณ์ดูแลสุขภาพช่องปาก

ข้อ ๑๕ ชุมชนต้องมีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพของทุกกลุ่มวัยและทุกครัวเรือนมีการจัดเก็บอุปกรณ์การแปรงฟันที่ถูกสุขลักษณะ

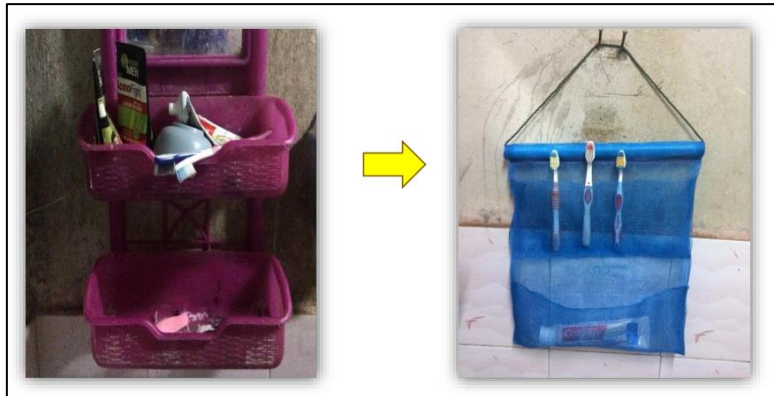
หากเป็นความผิดตาม (๖) และ (๗) หากคณะกรรมการหมู่บ้านตรวจพบต้องจ่ายเงินสมทบเข้า กองทุนหมู่บ้านจำนวน ๑๐๐ บาทต่อครั้ง

หมวดที่ ๗ ว่าด้วยการประเมินผลการจัดการด้านสุขภาพในหมู่บ้าน

ข้อ ๓๗ ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้านเข้ารับการตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้น ในโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือหน่วยงานสาธารณสุขทุกปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และตรวจสุขภาพช่องปากในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือหน่วยงาน สาธารณสุขทุกปี อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

- มีการประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้านและติดประกาศในร้านค้า
- จัดทำขึ้นเพื่อลดโอกาสการเข้าถึงขนมของเด็กอายุต่ำกว่า ๕ ปี ลดปัจจัยเสี่ยงโรคฟันผุ และส่งเสริมให้ร้านค้านำอุปกรณ์การดูแลสุขภาพช่องปากมาวางจัดจำหน่าย ได้รับความร่วมมือ เป็นอย่างดีจากร้านค้าและประชาชนในชุมชน

นวัตกรรม “ถุงตาข่ายพิกซ์แปรงสีฟัน”

กลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และประชาชนในหมู่ที่ ๗ บ้านปากห้วย ตำบลหนองผือ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย จำนวน ๒๖๕ หลังคาเรือน

วัตถุประสงค์ ๑. พัฒนาที่เก็บแปรงสีฟันที่ถูกสุขลักษณะ ๒. เพื่อส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และประชาชนในชุมชน
การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพช่องปาก

- เปลือกต้นหมาก บรรเทาอาการปวดฟัน โดย ชูดเปลือกต้นอ่อน ๆ ผสมกับเกลือแล้ว นำไปทาบริเวณที่ปวดฟัน
- เปลือกต้นตู๋ บรรเทากลิ่นปาก โดย นำเปลือกไปต้มแล้วนำมาบ้วนปาก

- ว่านหนุมาน สมานแผลในช่องปาก โดย นำยามาทาบริเวณที่เป็นแผล

หนทางสู่ความยั่งยืน

- ขยายธรรมนูญหมู่บ้านจัดการสุขภาพไปยังหมู่บ้านบ้านใกล้เคียง
- ร้านค้าหมู่บ้านสุขภาพดี จากเดิมที่มีแต่ขนม จะขยายให้ครอบคลุมถึงน้ำหวานและน้ำอัดลม
- ขยายการใช้ถุงตาข่ายพิกซ์แปรงสีฟันไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง ศพด. และโรงเรียน
- เพิ่มการสร้างเครือข่ายกลุ่มงานทันตสาธารณสุขในระดับหมู่บ้านและตำบล ตามลำดับ
- สร้างระบบเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

11.จังหวัดนครพนม

นางวันวิวิทย์ นครั้งสู อสม.ดีเด่นสาขาทันตสุขภาพ

ข้อมูลทั่วไป

จำนวน 144 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมด 510 คน ชาย 262 คน หญิง 248 คน วัด 1 แห่ง
ประวัติส่วนตัว อายุ 44 ปี ระยะเวลาเป็น อสม.8 ปี

ตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน

- คณะกรรมการพัฒนา รพ.สต.ไผ่ล้อม,คณะกรรมการโรงเรียน อสม.ตำบลไผ่ล้อม
- คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านทุ่งสว่าง หมู่ที่ 7 ตำบลไผ่ล้อม
 - กรรมการกองทุนสตรีหมู่บ้าน
 - จากนโยบายระดับจังหวัดสู่อำเภอ ตำบล และชุมชน ก่อให้เกิดการประชุมหารือการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน
 - ร่วมบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินงานทันตทั้งอำเภอ

การดูแลสุขภาพปากและฟันในผู้ป่วยเรื้อรังและผู้สูงอายุ

- ตรวจสอบสุขภาพช่องปากเบื้องต้น สอนการแปรงฟันโดย อสม.
- แนะนำรักษาทางทันตกรรมในรายที่มีปัญหา

การดูแลสุขภาพปากและฟันในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. มีการตรวจสอบสุขภาพช่องปากเบื้องต้น สอนการแปรงฟันโดย อสม.
2. โครงการจิตอาสาพาน้องแปรงฟันทุกเดือน
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนประถมศึกษาามีกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน และมีที่เก็บแปรงสีฟันทุกแห่ง

การดูแลสุขภาพปากและฟันในหญิงตั้งครรภ์

หญิงตั้งครรภ์ได้รับการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก สอนแปรงฟันและแนะนำรับบริการทันตกรรมในรายที่มีปัญหา

การดูแลสุขภาพปากและฟันในเด็กเล็ก 0-2 ปี

- เด็กเล็ก 0-2 ปี ได้รับการตรวจสอบสุขภาพช่องปาก สอนแปรงฟันโดย อสม.แก่ผู้ปกครอง และแนะนำผู้ปกครองให้พาไปรับบริการทันตกรรมในรายที่มีปัญหา
- มีการนำนวัตกรรมผ้าขนหนูตุ๊กตักพิทักษ์ฟัน

นวัตกรรมผ้าขนหนูตุ๊กตักพิทักษ์ฟัน

เดิมใช้ผ้าขนหนูห่อตัวเด็ก ระหว่างให้บริการ“เคลือบฟลูออไรด์วานิช” ที่ รพ.สต. เพื่อป้องกันเด็กดื้อหรือป้องกันมือขีดขวางขณะเคลือบฟลูออไรด์ ออกแบบและฝึกให้ ผู้ปกครอง ทดลองใช้ผ้าขนหนู ในการเตรียมเด็กในการแปรงฟันเด็กที่บ้าน เด็ก 1-18 เดือน ใช้ผ้าขนหนูตุ๊กตักพิทักษ์ฟัน จ านวน 7 คนโดยมีข้อตกลง ต้องแปรงฟันอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง เข้า-เย็น

นวัตกรรมผ้าขนหนูตุ๊กตักพิทักษ์ฟัน

1. นำผ้าขนหนูปลงบนพื้นราบ กางผ้าขนหนูออก
2. ให้เด็กเล็กนอนลงข้างหน้ากึ่งกลางผ้าขนหนู
3. ใช้ผ้าขนหนูด้านขวาห่อตัวเด็กมาทางด้านซ้ายทางด้านในผ้าขนหนู

4. ใช้ผ้าขนหนูด้านซ้ายห่อตัวเด็กมาทางด้านขวาทางด้านนอกผ้าขนหนู พับชายผ้าขนหนูอยู่บริเวณ สะโพกเด็ก

5. ทำการแปรงฟัน ทำความสะอาดช่องปากเด็ก

ผลการติดตามการใช้ผ้าขนหนูห่อตัวเด็กที่บ้าน จำนวน 12 ครั้ง/7 ราย พบว่ามีก่อนดำเนินกิจกรรมมี เด็กแปรงฟันตอนเช้า 7 คน หลังดำเนินกิจกรรม 7 คน มีการแปรงฟันก่อนนอนเพิ่มขึ้น จากก่อนการดำเนิน กิจกรรมมีเด็กแปรงฟันก่อนนอน 3 คน หลังดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้นเป็น 7 คน มีเด็กที่ตรวจพบฟันผุ ๒ ซี่ 1 รายเท่าเดิม(ไม่พบเพิ่ม) และรอยผุไม่ลุกลาม

เด็กประถม

- รมรงค์ทันตสุขภาพในชุมชนและโรงเรียน
- โครงการจิตอาสาพาน้องแปรงฟัน
- ย้อมเม็ดสีย้อมฟันร่วมกับเจ้าหน้าที่ทันตสาธารณสุข
- จิตอาสาเป็นผู้ช่วยช่างเก้าอี้ การเคลือบหลุมร่องฟัน

ร่วมกับเจ้าหน้าที่ให้ความรู้นักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะแก่นักเรียน

- การดูแลสุขภาพช่องปาก
- การรับประทานอาหารที่เหมาะสม
- การแปรงฟันอย่างถูกวิธี

จัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อทันตสุขภาพ

- จัดเตรียมอ่างแปรงฟันและที่เก็บอุปกรณ์การแปรงฟันเพื่ออำนวยความสะดวกในการแปรง ฟันของนักเรียน
- ควบคุมการขายอาหารที่มีความเสี่ยงต่อฟันผุสูงในโรงเรียน
- ทุกโรงเรียนในเครือข่ายตำบลไผ่ล้อมงดเว้นการขายน้ำอัดลมอย่างเด็ดขาด
- งดขายอาหารเสี่ยงฟันผุทั้งหมด
- ตรวจกระเป๋านักเรียนก่อนเข้าห้องเรียน

กิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารที่โรงเรียน

- มีการแปรงฟันหลังอาหารกลางวันและบันทึกการแปรงฟัน
- สนับสนุนให้มีการแปรงฟันก่อนนอนตรวจสอบโดยผู้ปกครอง

สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ

ภาคีเครือข่าย

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล,โรงพยาบาล

บาทบาทหน้าที่

- ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนประจำปี และรายงานข้อมูลคืน ร.ร.
- สนับสนุนองค์ความรู้ด้านทันตสุขภาพแก่เครือข่าย
- ให้บริการการรักษาทันตกรรมแก่นักเรียน

ผู้ปกครอง

- ดูแลการแปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอนของนักเรียน
- ดูแลควบคุมการขายอาหารว่างที่เสี่ยงต่อฟันผุ
- ให้คำแนะนำและเป็นแบบอย่างในการดูแลทันตสุขภาพ

โรงเรียน

- สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้านทันตสุขภาพ
- ส่งเสริมการควบคุมการจำหน่ายอาหารว่างที่เสี่ยงต่อฟันผุ

องค์การบริหารส่วนตำบล

- สนับสนุนงบประมาณในการทำโครงการ
- สนับสนุนการรับส่งนักเรียนไปรับการรักษาทันตกรรม

นวัตกรรมเด่น

โครงการจิตอาสาพาน้องแปรงฟัน ...“นวัตกรรมขวดแปรงฟันของหนู”

วัตถุประสงค์

1. สะดวกในการหยิบใช้
2. เพื่อเป็นระเบียบ สวยงาม และจัดเก็บง่าย

ขวดแปรงสีฟันของหนู

โครงการจิตอาสาพาน้องแปรงฟัน.วิธีทำ..“นวัตกรรมขวดแปรงสีฟันของหนู”

ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ

เข้าร่วมประกวดโรงเรียนเครือข่ายเด็กไทยฟันดีระดับเขต 8 ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนการประกวดโรงเรียนเครือข่ายเด็กไทยฟันดี

เกิดเครือข่ายเด็กไทยฟันดีจากโรงเรียนต่างๆในอำเภอบ้านแพ้ว

- โครงการ พ.ฟันแสนสวยโรงเรียนอนุบาลบ้านแพ้ว
- โครงการ น້ายาบ้วนปากจากใบฝรั่งโรงเรียนชุมชนไผ่ล้อม
- โครงการ น້ายาบ้วนปากสมุนไพรโรงเรียนบ้านท่าลาดราษฎร์สามัคคี
- โครงการ บอร์ดรักษ์ฟันโรงเรียนบ้านดอนกลาง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย ทำให้การดำเนินงานในชุมชนประสบผลสำเร็จ
- เป็นการจุดประกายสร้างกระแสให้ประชาชนหันมาส่งเสริมสุขภาพของตนเอง

ความภาคภูมิใจ

ภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือคนอื่นถึงแม้ต้องเสียเวลาแต่สิ่งที่ได้มาคือความสุขและความภาคภูมิใจ

12. จังหวัดนครราชสีมา

น.ส.เกษร จันทร์เมือง อสม.บ้านหนองจะบก หมู่ 3 จังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลป่งขาม อำเภอบ้านหนองจะบก หมู่ ๓ จังหวัดนครราชสีมาจำนวนหลังคาเรือน 215 หลัง
 ประชากร 505 คน อสม. 23 คน เด็กอายุ 0-5 ปี 32 คน นักเรียน 6-12 ปี 53 คน
 หญิงตั้งครรภ์ 1 คน ผู้สูงอายุ 145 คน ผู้ป่วยเบาหวาน 44 คน ผู้พิการ 8 คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 34 ปี

ตำแหน่งที่ได้รับ

ระดับ	ตำแหน่ง
ระดับ หมู่บ้าน	เลขานุการ อสม. คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนเงินล้าน เลขานุการ กลุ่มสตรีไหมไทย เลขานุการกลุ่มสตรี

คติประจำใจ

เมื่อต้องการสิ่งดีดีจากผู้อื่น ตนนั้นต้องทำดีกับผู้อื่นก่อน

แรงบันดาลใจ

การได้เป็นอสม. ได้เรียนรู้อะไรมาจากการเป็น อสม.สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันครอบครัวและทำประโยชน์ให้กับชุมชน

ความภาคภูมิใจ

ได้รับคัดเลือกให้เป็นอสม. ภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือคนในชุมชน

การพัฒนาตนเอง

อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ป่วยเอดส์ที่บ้าน
 การพัฒนาศักยภาพ อสม. ในการเสริมสร้างสุขภาพดีถ้วนหน้า
 วิถีชีวิตเสริมสร้างศักยภาพ
 การเสริมสร้างศักยภาพประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
 การจัดการสุขภาพในภาวะวิกฤต
 อสมช.เชี่ยวชาญทันตสุขภาพ
 อบรมนันทสุขภาพฟันดี

ความสำเร็จของดำเนินงานทันตสุขภาพ

รวมกลุ่ม รวมเงิน รวมงาน

เครือข่ายทันตสุขภาพ

ผู้นำ/อปท.สนับสนุนงบประมาณ/แผนงานโครงการ
 อสว.ส่งเสริมทันตสุขภาพในวัดส่งเสริมสุขภาพ
 อสร.ประสานเครือข่าย ในโรงเรียน รร ปลอดภัยลดนมหวาน
 อสม.เฝ้าระวังติดตาม ส่งเสริมทันตสุขภาพ / ส่งต่อข้อมูล

ดอกเบี้ยยกกองทุนเงินล้าน สนับสนุน

- โหมเดลฟันให้ศสมช.บ้านหนองจะบก
- ฟันดีซี่แรกของหนู แจกแปรงสีฟันให้กับเด็ก 6 เดือนทุกคน

การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพ

- ข้อมูลปัญหาทันตสุขภาพบ้านหนองจะบก ปี 2560
- เด็ก 0 - 5 ปี 51.42 %
- กลุ่มวัยทำงาน 48.75 %
- เด็กนักเรียน 6-12 ปี 24.87 %
- ผู้ป่วยเบาหวาน 35.94 %
- ผู้สูงอายุ 42.78 %
- ผู้พิการ 24.00 %

การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพตามกลุ่มวัย

กลุ่มอนามัยมารดา ค้นหาและแนะนำหญิงตั้งครรภ์รายใหม่ที่ยังไม่ได้รับบริการส่งเสริมสุขภาพช่องปากให้คำแนะนำด้านโภชนาการแนะนำให้ไปรับบริการที่ รพ.สต.

ผลการดำเนินงาน หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลช่องปากและได้รับความรู้ร้อยละ100

กลุ่มเด็ก 0-5 ปี เยี่ยมบ้านและเฝ้าระวังตรวจช่องปากประเมินความเสี่ยงทุกครั้งที่มาซ่งนำหนัก พบเด็กมีปัญหาส่งต่อรพ.สต.

ฝึกทักษะให้ผู้ปกครองทำความสะอาดช่องปากให้เด็กตามหลัก2-2-2

แนะนำอาหารที่มีประโยชน์ร่วมดูแลอาหารกลางวันที่มีคุณภาพในศพด.

ผลการดำเนินงานเด็ก 0-5 ปี ได้รับเฝ้าระวังความเสี่ยงต่อโรคฟันผุ ผู้ปกครองได้รับการฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกต้องได้ร้อยละ 96.8

กลุ่มวัยเรียน “คู่มือฟันดี พี่สอนน้อง ” เสริมพลังสนับสนุนการแปรงฟันที่ถูกวิธี และแปรงก่อนนอน โดยให้พี่เอาใจใส่และย้ำเตือนน้องในบ้านตนเอง ทำ3 สัปดาห์จะมีพฤติกรรมต่อเนื่องได้ร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำโรงเรียนปลอดน้ำอัดลม

ผลการดำเนินงาน เด็กวัยเรียนได้รับความรู้และการดูแลสุขภาพช่องปากและฟันร้อยละ 64.6 เด็กในหมู่บ้านที่มีปัญหาสุขภาพฟันได้รับการดูแล ร้อยละ 100

กลุ่มวัยทำงาน ให้ความรู้เรื่องการแปรงฟันที่ถูกวิธี และการรักษาสุขภาพฟัน แนะนำบริการที่ประชาชนควรได้รับการบริการของรพ.สต.ให้คำปรึกษาปัญหาเรื่องสุขภาพช่องปาก

ผลการดำเนินงาน กลุ่มวัยทำงานได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและได้รับความรู้ร้อยละ77.8กลุ่มวัยสูงอายุประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคช่องปากให้ความรู้เรื่องการแปรงฟันที่ถูกวิธีร่วมเป็นผู้ประสานการจัดส่งเสริมสุขภาพช่องปากในชมรมผู้สูงอายุบ้านหนองจะบกสนับสนุนส่งเสริมให้ให้มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากสม่ำเสมอ

ผลการดำเนินงาน กลุ่มวัยผู้สูงอายุได้รับการประเมินความเสี่ยงต่อการเกิดโรคช่องปากร้อยละ82.67

กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากผู้ป่วยเบาหวานชุมชนให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากพบผู้มีปัญหาส่งต่อให้จนท.รพ.สต.หนองจะบก

ผลการดำเนินงาน ผู้ป่วยเบาหวานได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและได้รับความรู้ร้อยละ 100

กลุ่มผู้ป่วยพิการ ติดตามเยี่ยมและให้คำแนะนำความรู้เรื่องการแปรงฟันที่ถูกวิธีพบผู้มีปัญหาสุขภาพช่องปากประสาน จนท.ทันตฯ รพ.สต.หนองจะบก

ผลการดำเนินงาน ผู้พิการได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและได้รับความรู้ร้อยละ 100

ผู้ที่มีปัญหาได้รับการส่งต่อพบเจ้าหน้าที่รพ.สต. ร้อยละ100

ให้คำแนะนำและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน

---การจัดกลุ่มและการกระจาย หน่ายอาหารที่เสี่ยงต่อการทำให้ฟันผุ

กิจกรรมศพด.บ้านหนองจะบกปลอดภัย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ปกครอง แกนนอสม.มีความรู้เรื่องทันตสุขภาพและการดูแลทันตสุขภาพ

นวัตกรรม

ตะกร้าอาหาร 3 สีฟันดีได้ทุกวัย

วัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้เรื่องประโยชน์และโทษของอาหารต่อสุขภาพฟันและการดูแลสุขภาพฟัน

กลุ่มสีเขียว เป็นกลุ่มที่ไม่มีโทษต่อฟัน +เสริมสร้างความแข็งแรงให้กับฟัน +ป้องกันการเกิดโรคในช่องปาก+มีสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อฟัน= ฝรั่ง มันแกว ชมพู่ แอปเปิ้ล พุทรา น้ำเปล่า

กลุ่มสีเหลือง เป็นกลุ่มอาหารที่มีทั้งประโยชน์และโทษต่อฟันอยู่ด้วยกัน อาหารกลุ่มนี้เมื่อบริโภคแล้วควรทำความสะอาดช่องปากเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ= ผลไม้อบแห้ง น้ำหวาน ถั่วเมล็ดแข็ง นมรสหวาน

กลุ่มสีแดง เป็นกลุ่มที่ไม่มีประโยชน์ต่อฟัน ทำลายชั้นเคลือบฟัน ชั้นเนื้อฟัน ทำให้เกิดโรคในช่องปาก เช่น ฟันผุ ฟันแตก ควรเลี่ยงไม่ควรรับประทาน = น้ำอัดลม ไอศกรีม น้ำหวาน ขนมหวาน

ผลประเมินผลการใช้นวัตกรรม

ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้นวัตกรรมมีความรู้เรื่องประโยชน์และโทษของอาหารต่อสุขภาพฟันและการดูแลสุขภาพฟันได้อย่างถูกต้อง

ผลสำเร็จของงานทันตสุขภาพ

- ประชาชนทุกกลุ่มวัย
 - ที่มีปัญหาสุขภาพช่องปากและฟันได้รับการส่งต่อเพื่อรับการรักษา
 - ได้รับการดูแลสุขภาพช่องปาก
 - มีความรู้เรื่องสุขภาพช่องปาก
- ชุมชนมีความตระหนักในการดูแลสุขภาพช่องปาก
- มีกลุ่มเครือข่ายที่ช่วยส่งเสริมและเฝ้าระวังสุขภาพฟันและช่องปาก
- “คู่มือฟันดี พี่สอนน้อง”

โอกาสในการพัฒนา

- พัฒนาเครือข่ายคู่มือฟันดี พี่สอนน้องให้ครอบคลุมทั้งตำบล
- พัฒนาศักยภาพอสม.ในหมู่บ้านให้มีความเชี่ยวชาญเรื่องการดูแลสุขภาพฟัน
- พัฒนาบ้านหนองจะบกเป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องการดำเนินงานหมู่บ้านฟันดี

13. จังหวัดชัยภูมิ

นางนงนวิ ท้าวสูงเนิน อสม.ดีเด่น สาขาทันตสุขภาพ ตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
ข้อมูลทั่วไป

19 หมู่บ้าน 4,927 ครัวเรือน ประชากรชาย 5,813คน หญิง 5,916 คน รวม 11,725 คน
ประวัติส่วนตัว ระยะเวลาเป็นอสม. 10 ปี

บทบาทในชุมชน

- อสม. บ้านนาฝาย หมู่ 3 ตำบลนาฝาย
- กรรมการกลุ่มสตรีหมู่บ้านนาฝาย ตำบลนาฝาย
- กรรมการหมู่บ้านนาฝาย ตำบลนาฝาย
- เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ปี 2548-2552

ข้อมูลด้านสุขภาพบ้านนาฝาย หมู่ที่ 3

- เด็ก0-5ปี 40 คน
- วัยเรียน 44 คน
- วัยรุ่น 55 คน
- วัยทำงาน 423 คน
- ผู้สูงอายุ 119 คน
- ผู้ป่วยความดันโลหิตสูง 15 คน
- ผู้ป่วยโรคเบาหวาน 19 คน
- ผู้พิการ 35 คน

แรงบันดาลใจ

ขาดโอกาสในการดูแลสุขภาพช่องปากของตนเอง :ไม่ต้องการให้คนที่รักต้องสูญเสียฟัน
งานส่งเสริมทันตสุขภาพในชุมชน

- ออกกรณร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (รพ.สต.นาฝาย)
- โครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากตำบลนาฝายปี 2555(กองทุนนาฝาย)

เริ่มต้นทำงาน ค้นหาปัญหา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

1. วิเคราะห์ปัญหา
2. สร้างหนทางพัฒนา
3. สร้างแนวทางปฏิบัติ

การดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านทันตสุขภาพในชุมชน

- จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมทันตสุขภาพ(ภาคประชาชน)บ้านนาฝาย

ศูนย์รักษาฟัน เป้าหมาย

ประชาชนมีสุขภาพช่องปากที่ดี

ประชาชนมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพช่องปากที่ดี

ประชาชนได้ใช้ผลิตภัณฑ์ดูแลช่องปากที่มีมาตรฐานและเหมาะสม

ประชาชนเข้าถึงระบบบริการทันตสุขภาพ

ศูนย์ได้ดำเนินการตามแนวทางดำเนินงาน 4 ภารกิจ ดังนี้

- ด้านการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในชุมชน
- ด้านส่งเสริมทันตสุขภาพตามกลุ่มวัย
- ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านทันตสุขภาพ
- ด้านการพัฒนาระบบการประสานงาน

ระบบประสานงาน/ส่งต่อ

- รพ.สต.นาฝาย 097-3406776
- ศูนย์รักษฟัน 081-3892187
- เครือข่ายอาสาสมัครฟันสวย 089-7168085
- เครือข่ายจิตอาสาเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ 087-2425083
- เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค 089-6479235

ผลการดำเนินงาน/นวัตกรรมที่เกิดจาก 4 ภารกิจของ”ศูนย์รักษฟัน”

ภารกิจที่ 1 ด้านการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในชุมชน

โครงการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครฟันสวย จัดทำคู่มือการเฝ้าระวังทันตสุขภาพ
อบรมพัฒนา ศักยภาพเครือข่าย สํารวจสุขภาพช่องปากและพฤติกรรมความเสี่ยงรายครัวเรือน
เกิดนวัตกรรมเครือข่ายอาสาสมัครฟันสวย : ช่องทางการสื่อสาร มีการจัดตั้งไลน์
กลุ่ม

ภารกิจที่ 2 ด้านการส่งเสริมทันตสุขภาพตามกลุ่มวัย

เยี่ยมบ้านหลังคลอดโดนเครือข่ายอาสาสมัครฟันสวยอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้
ความรู้มารดา หลังคลอด
นวัตกรรม “สมุดเล่มเดียว เอาอยู่” นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์”วงล้อ 4 สีเพื่อเหงือกที่
สดใส” นวัตกรรมแนวทางการดูแลสุขภาพฟันนักเรียน
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสามีในการดูแลสุขภาพช่องปากของหญิงตั้งครรภ์
โครงการส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กก่อนวัยเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกิด 4
มาตรการ ดำเนินงาน ส่งเสริมให้เด็กเล็กฟันสะอาด โดยการแปรงฟันที่บ้านและศูนย์เด็ก ควบคุมการ
บริโภคอาหารที่ เสี่ยงต่อโรคฟันผุ โดยให้ศูนย์เด็กเล็กปลอดขวดนม และขนมที่เป็นโทษต่อฟัน พัฒนาสุขภาพ
ชุมชนในการ ดูแลสุขภาพช่องปากของเด็ก การเฝ้าระวัง ส่งเสริมสุขภาพช่องปากในเด็กเล็ก

ภารกิจที่ 3 ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านทันตสุขภาพ

เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภคด้านทันตสุขภาพ : จัดตั้งกองทุนแปรงฟัน

ภารกิจที่ 4 ด้านการพัฒนาระบบการประสานงาน

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร : จัดทำทะเบียนและทำเนียบต่างๆไว้ ณ ศูนย์รักษฟัน กลุ่มไลน์
ความสำเร็จ

- เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมกรบริโภคที่ดีขึ้น
- ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีขึ้น
- ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพช่องปาก
- ผู้พิการเข้าถึงระบบบริการ
- ประชาชนมีทันตสุขภาพที่ดี

14.จังหวัดบุรีรัมย์

นางวิกานดา สวัสดิ์ หมู่ 17 บ้านหินลาด-การเคหะ ตำบลอิสาน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
ข้อมูลทั่วไป

จำนวนประชากรทั้งหมด 1,611 คน ชาย / หญิง 683 / 928 คน หลังคาเรือน 1,113 หลังคาเรือน
อสม.ประจำหมู่บ้าน 15 คน ผู้พิการ 21 คน ผู้ป่วยโรคเรื้อรังเบาหวาน 22 คน อสม.รับผิดชอบ 74 หลังคา
เรือน : คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 57 ปี ระยะเวลาเป็น อสม. 27 ปี

ความภาคภูมิใจ

อสม.ดีเด่นระดับจังหวัด สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอ็ดสในชุมชน ปี 2553 และปี 2559

ปี 2560 อสม.ดีเด่นระดับตำบล สาขาทันตสุขภาพ

อสม.ดีเด่นระดับอำเภอ สาขาทันตสุขภาพ

อสม.ดีเด่นระดับโซน 2 สาขาทันตสุขภาพ

การดำเนินงานทันตสุขภาพ

หลักการทำงานทันตสาธารณสุข

- เข้าถึง ครอบคลุม
- เรียบง่ายตามบริบท
- ต่อเนื่องยั่งยืน
- ทำงานเป็นทีม

ปัญหาทันตสุขภาพ

- เด็กอายุ 3 ปี ฟันผุ ร้อยละ 62.90
- เด็กอายุ 12 ปี ฟันผุร้อยละ 43.34
- ผู้สูงอายุ ฟันแท้ใช้งานมากกว่า 20 ซี่ ร้อยละ 53
- ผู้สูงอายุแปรงฟันก่อนนอน ร้อยละ 58.50
- ผู้ป่วยโรคเรื้อรังแปรงฟัน ร้อยละ 70.12
- การเข้าถึงบริการทันตกรรมทุกกลุ่มวัย ร้อยละ 21.14

ผลการวิเคราะห์พบว่า

- เด็กมีปัญหาฟันผุสูงแต่มีพ่อแม่ผู้ปกครองในชุมชนเมืองช่วยดูแลจึงเน้นให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง
- ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยเรื้อรัง แปรงฟันก่อนนอนน้อยมาก ส่วนใหญ่ขาดผู้ดูแล อสม.จึงควรเข้ามา
- มีบทบาทช่วยเหลือพี่น้องประชาชนเหล่านี้

พัฒนาองค์ความรู้และเตรียมทีม

- อบรมพัฒนาศักยภาพความรู้ด้านทันตสุขภาพ (แปรงฟัน ตรวจฟัน)
- วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพช่องปาก ของประชาชนในชุมชน
- แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายส่งเสริมทันตสุขภาพ (มีสมาชิก 20 คน)
- จัดทำแผนโครงการของงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน (ได้รับงบประมาณ 31,780 บาท)
- จัดทำสื่อให้ความรู้ในการบริโภคอาหาร/อาหารที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ

กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และหญิงหลังคลอด

- ให้คำแนะนำการแปรงฟันทำความสะอาดช่องปากหญิงตั้งครรภ์และลูกเน้นให้ความสำคัญฟันที่เริ่มขึ้นครั้งแรก
- ออกเยี่ยมบ้านมารดา/ทารกหลังคลอด

กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน ในหมู่บ้าน

- สอนการแปรงฟันและให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากแก่ผู้ปกครองเด็ก
- ย้อมสีฟันเพื่อตรวจประสิทธิภาพการแปรงฟัน

กลุ่มพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

- ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง หน้าเสาธงและสอนเด็กแปรงฟัน

กลุ่มเด็กนักเรียนประถมศึกษา

- บูรณาการร่วมกับงานโครงการต่างๆในโรงเรียน(สอนแปรงฟัน แนะนำการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพช่องปาก)

กลุ่มพระภิกษุ

- ร่วมกับคุณหม้อออกคัดกรองตรวจสุขภาพช่องปาก
- สอนการแปรงฟันที่ถูกวิธี

กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน

- ออกคัดกรองตรวจสุขภาพช่องปาก
- สอนการแปรงฟันที่ถูกวิธีและการทำความสะอาดฟันเทียม
- ให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากและสอนการแปรงฟัน
- บูรณาการในวันจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ ผู้พิการของเทศบาล ตำบลอิสาน
- ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จากบุคคลต้นแบบโดยให้ผู้เคยได้รับการส่งต่อและได้รับฟันเทียมออกมาแสดงความรู้สึกบอกเล่าประสบการณ์การทำฟันให้เพื่อนๆฟัง
- ให้ความรู้ผู้สูงอายุโดยเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุสร้างสุขสมวัยทุกเช้าวันอังคาร ของสัปดาห์

โครงการส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากเชิงรุก

- จัดทำโครงการโดยโครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเทศบาลตำบลอิสาน
- ร่วมให้บริการคัดกรองประชาชนในชุมชน
- ช่วยคุณหม้อในการให้บริการถอนฟัน ขูดหินปูน แก่ประชาชนที่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก

นวัตกรรม”แปรงสีฟันมหัศจรรย์”

- การออกเชิงรุกในชุมชนที่ผ่านมามีผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงแปรงฟัน ไม่สะอาดและไม่มีญาติ
- การสังเกตเห็นญาติตนเอง ซึ่งเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดในสมอง มีภาวะกล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง มีปัญหาในการใช้แปรงสีฟันเนื่องจากมือไม่ค่อยมีแรงจับตัวแปรง ทำให้แปรงสีฟันตกและแปรงไม่ค่อยสะอาด
- จึงได้ลองคิดวิธี ว่าทำอย่างไรผู้ป่วยจึงจะสามารถแปรงฟันได้ ถนัดและสามารถแปรงฟันได้ด้วยตนเอง

ความภาคภูมิใจที่อยากบอกจากการสร้างนวัตกรรม

- มีการพัฒนาความรู้ในการใช้นวัตกรรมแก่ผู้ป่วยที่มีภาวะกล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรงในรายอื่นๆ โดยมีสมาชิกเครือข่ายด้านส่งเสริมทันตสุขภาพเป็นผู้แนะนำ
- ลดปัญหาด้านสุขภาพช่องปากในผู้ป่วยที่มีภาวะกล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง

สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

ปัญหาป้าส่งมีฟันใช้งาน 16 ซี่ มีหินปูน เหงือกอักเสบ เคี้ยวอาหารลำบาก จำเป็นต้องได้รับการรักษาทาง ทันตกรรม และใส่ฟันเทียม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี จะทำหน้าที่รับ-ส่ง ป้าส่งเข้ารับการรักษาทางทันตกรรมและใส่ฟันเทียมต่อไป

15.จังหวัดสุรินทร์

นาง รำพึง บุญละอง หมู่12 บ้านหมอนใหม่พัฒนา ตำบลแจนแวน อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์
ข้อมูลทั่วไป

จำนวนหลังคาเรือน 178 ครอบครัว จำนวนประชากร 523 คน

อาชีพหลัก ทำนา รับจ้าง ทำสวนยางพารา อาชีพเสริม ทอผ้าไหม เลี้ยงโค-กระบือ เลี้ยงไหม เลี้ยงหมูหลุม
เป็นหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อบต.แจนแวน

ประวัติส่วนตัว ระยะเวลาเป็นอสม ๑๒ ปี

ตำแหน่งที่ได้รับ

ระดับ	ตำแหน่ง
ระดับ หมู่บ้าน	คณะกรรมการแก้ไขปัญหาโรคในช่องปาก รองประธาน อสม.หมู่ 12 กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกลุ่มสตรี กรรมการกลุ่มอนุรักษ์หมอนใหม่ กรรมการกลุ่มออมทรัพย์ กรรมการสถานศึกษา

แรงจูงใจสำคัญ

เมื่อ 14ปีที่แล้ว ฉันได้สูญเสียฟันกรามที่ใช้ในการเคี้ยวอาหาร เนื่องจากดิฉันเคี้ยวเม็ดมะขาม จนทำให้ฟันนั้นแตก จนไม่สามารถใช้งานได้และในที่สุดก็ต้องถอนฟันออก ด้วยความที่ไม่มีความรู้ในการดูแลรักษาฟัน ทำให้ใช้ฟันไม่ถูกวิธีกัดและแคะของแข็ง เมื่อสูญเสียฟันไปทำให้เกิดปัญหาในการเคี้ยวอาหาร กินอาหารก็ไม่อร่อย บางครั้งกัดโดนกระพุ้งแก้มตัวเอง มีแผลในปากและมีปัญหาเรื่องการย่อยอาหาร ทำให้มีอาการท้องอืดท้องเฟ้ออยู่บ่อยๆ

การดำเนินงานทันตสุขภาพ 5 กลุ่มวัย

โครงการหมอนใหม่พัฒนาร่วมใจ ห่างไกลจากโรคฟันผุ

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้เกิดมาตรการในการจำหน่ายขนมหวาน ขนมกรุบกรอบในชุมชน
- เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถประเมินสภาวะสุขภาพช่องปากเด็กแรกเกิด -5 ปี
- เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กแรกเกิด-5ปี
- เพื่อให้เด็ก 3 -5 ปี ได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากที่ถูกวิธี
- เพื่อลดอัตราการเกิดโรคฟันผุในเด็กแรกเกิด -5 ปี

กิจกรรม

- มีการกำหนดมาตรการในการจำหน่ายขนมหวานขนมกรุบกรอบระหว่างร้านค้าในชุมชน
- ออกเยี่ยมบ้านเด็ก0-5ปีสอนผู้ปกครองตรวจฟันเด็กเบื้องต้นและฝึกทักษะการดูแลสุขภาพช่องปาก

เด็ก

-ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็ก3-5ปีโดยการใช้นวัตกรรมสื่อทันตสุขภาพในวันซังน้ำหนักวัด
ส่วนสูงเด็ก3เดือน/ครั้ง

ผลการดำเนินการ

1.มาตรการในการห้ามจำหน่ายขนมหวานขนมกรุบกรอบอาหารที่มีผลเสียต่อการเกิดโรคในช่องปาก ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า5ปี

2.ร้านขายของชำต้องวางขนมจำหน่ายให้วางสูงกว่าระดับสายตาที่เด็กไม่สามารถมองเห็นได้

ผลการดำเนินการประเมินสถานะช่องปากของผู้ปกครอง

ก่อนได้รับความรู้ ๓๗.29% หลังได้รับความรู้ 100 %

ผลการดำเนินการประเมินทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปากผู้ปกครองให้เด็ก

ก่อนได้รับความรู้ ๓0.51 % หลังได้รับความรู้ 100 %

ผลการดำเนินการเด็กแรกเกิด – 5ปี ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก

ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก จำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ95.16

เด็ก 3-5ปี ในชุมชนมีจำนวน 27คน ได้รับความรู้จากนวัตกรรมสื่อทันตสุขภาพ จำนวน 22คน คิดเป็นร้อยละ81.48

ผลที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม

- ชุมชนเกิดมาตรการในการจำหน่ายขนมหวาน ขนมกรุบกรอบ อาหารที่มีผลเสียต่อการเกิดโรคในช่องปาก
- ผู้ปกครองเด็กมีทักษะในการดูแลสุขภาพช่องปากและสามารถประเมินสถานะช่องปากให้แก่เด็กได้
- ประชาชนมีความตื่นตัวเห็นความสำคัญของฟันน้ำนม
- มีเทคนิคใหม่ๆในการให้ความรู้เด็ก 3 –5 ปีด้วยนวัตกรรมสื่อทันตสุขภาพ
- เด็กแรกเกิด –5 ปี ได้รับการเฝ้าระวังทันตสุขภาพในชุมชน
- โรคฟันน้ำนมอยู่ในเด็กแรกเกิด –5ปี มีอัตราลดลง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- 1.ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนมีความสมัครสมานสามัคคีกัน
- 2.ชุมชนร่วมกันวางแผนพัฒนาและดำเนินการตามแผน
- 3.มีคณะทำงานด้านทันตสุขภาพในชุมชนที่ชัดเจน
- 4.อสม.ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านทันตสาธารณสุขจึงทำให้สามารถส่งเสริมทันตสุขภาพในชุมชน

นวัตกรรมและผลงานเด่น

- “นิทานป๊อปอัพมาตรการ 2x2x2เพื่อฟันดี”

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นสื่อในการให้ความรู้ทันตสุขภาพเด็ก 3 –5 ปี

ผลการประเมิน หลังการใช้นวัตกรรมเด็ก3 –5 ปีมีความสนใจในการฟังในการให้ความรู้ เพลิดเพลินกับเรื่องราวในนิทานและสามารถบอกได้ว่ามาตรการ 2x2x2 เพื่อฟันดีมีอะไรบ้าง

- มินิสไลด์ อาหารที่มีประโยชน์และให้โทษต่อฟัน

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นสื่อในการให้ความรู้ทันตสุขภาพเด็ก 3 –5 ปี

ผลการประเมิน หลังการใช้นวัตกรรมเด็ก 3 –5 ปี สามารถตอบได้ว่าอาหารใดบ้างที่มีประโยชน์และมีโทษต่อฟัน จำนวน 22 คน ร้อยละ81.48

16.จังหวัดอุบลราชธานี

นางสาวยุพิน รัตนคำ อสม.ดีเด่น สาขาทันตสุขภาพ ตำบลสองคอน อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี
ข้อมูลทั่วไป

หมู่บ้าน 9 หมู่ หลังคาเรือน 1,476 หลังประชากร 6,557 คน ชาย 3,361 คน หญิง 3,196 คน
โรงเรียนประถมศึกษา 5 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่ง วัด 14 แห่ง
ประวัติส่วนตัว อายุ 35 ปี ระยะเวลาเป็น อสม 11 ปี

บทบาทในชุมชน

- ผ่านหลักสูตรการอบรมการนวดแพทย์แผนไทยจำนวน 150ชั่วโมง
- อสม. เชี่ยวชาญด้านทันตสุขภาพ/เชี่ยวชาญด้านการตรวจสุขภาพ/เชี่ยวชาญงานสุขภาพจิต/เชี่ยวชาญด้านนมแม่/เชี่ยวชาญเวชปฏิบัติครอบครัว
- นักบริหารผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ทุดไอโอดีนประจำตำบลสองคอน

สภาพปัญหาสุขภาพช่องปากในชุมชน

มีการดำเนินงานตรวจสุขภาพช่องปากและให้ทันตศึกษาในทุกกลุ่มวัย แต่ผู้ที่มีปัญหายังไม่มารับบริการตามนัดของเจ้าหน้าที่ รพ.สต.รวมถึงปัญหาการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม เช่น บริโภคน้ำตาลในปริมาณสูง ขาดความรู้ในการอ่านฉลากโภชนาการ

กระบวนการทำงาน

โครงการปีงบประมาณ 2559

- 1.โครงการโรงเรียนนาร่องบริการทันตกรรมเชิงรุกเพื่อนำสู่โรงเรียนปลอดฟันแท้ผู้

โครงการปีงบประมาณ 2560

- 1.โครงการโรงเรียนนาร่องบริการทันตกรรมเชิงรุกเพื่อนำสู่โรงเรียนปลอดฟันแท้ผู้ปี 2
- 2.โครงการฟันสะอาดเหงือกแข็งแรง
- 3.โครงการคุณแม่ตั้งครรภ์กับสุขภาพฟันที่ดี
- 4.โครงการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ปี 58-60
- 5.โครงการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ปี 58-60

บทบาท อสม.ดีเด่น สาขาทันตสุขภาพในทุกกลุ่มวัย

ชุมชน

- 1.สำรวจและรวบรวมกลุ่มเป้าหมาย
- 2.ประสานการดำเนินงานระหว่างชุมชน เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3.ประสานข้อมูลผู้ที่มีปัญหาสุขภาพช่องปากให้เจ้าหน้าที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 4.แจ้งภาคีเครือข่ายติดตามการเข้ารับบริการทันตกรรมตามนัด
- 5.ประชาสัมพันธ์การให้บริการทันตกรรมนอกเวลาราชการ (จันทร์และอังคาร 16.30 น.–18.30 น.)
- 6.ประสานงานผ่านระบบ Line group/โทรศัพท์/หอกระจายข่าว

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสองคอน

- 1.อำนวยความสะดวกผู้ที่เข้ารับบริการตามนัด
- 2.ค้นแฟ้ม ชั่งน้ำหนัก วัดความดันโลหิต ส่วนสูง รอบเอว ผู้เข้ารับบริการตามนัด
- 3.ให้ความรู้และแนะนำวิธีการดูแลสุขภาพช่องปาก

4. ประสานข้อมูลผู้ที่มีปัญหารับบริการตามนัดไม่ได้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ออกเยี่ยมบ้าน หรือดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป

5. เยี่ยมบ้านร่วมกับเจ้าหน้าที่

ที่มาของนวัตกรรม

จากการสำรวจสถานะช่องปากในทุกกลุ่มวัย พบว่ากลุ่มผู้สูงอายุไม่มีฟันฟันโยก ทานอะไรไม่ได้ ไม่รู้จักวิธีการทำความสะอาดช่องปากอย่างถูกวิธี ขาดความรู้ด้านการบริโภคอาหาร (การลดหวาน มัน เค็ม) และที่สำคัญกลุ่มผู้สูงอายุไม่มีใครพาเข้ารับบริการทันตกรรม เนื่องจากผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านเดียว หรืออยู่กับหลานที่ยังเล็กอยู่ อีกทั้งการไม่มีใครเข้าไปดูแลทำให้ผู้สูงอายุเกิดภาวะเครียดและซึมเศร้าได้

1. นวัตกรรมบูรณาการงานทันตสุขภาพ

มีการบูรณาการงานทันตสุขภาพผู้ป่วยโรคเบาหวาน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ได้แก่กิจกรรมสร้างสุข 6 มิติ

1. สุขสบาย
2. สุขสนุก
3. สุขสงบ
4. สุขสว่าง
5. สุขสง่า
6. สุขแซบนิ้ว (อร่อยกลมกล่อม)

2. นวัตกรรม อสม.Buddy คู่ชีวิตต่างวัย

อสม.Buddy ดูแลผู้สูงอายุเปรียบเสมือน “เสี่ยว”(เพื่อนสนิท)

- ตรวจสอบสุขภาพช่องปากและให้ทันตศึกษาผู้สูงอายุและทุกคนในครัวเรือน
- มีข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุและทุกคนในครัวเรือน
- ถามไถ่ชีวิตความเป็นอยู่ (สารทุกข์สุขดิบ)
- ดูแล อำนวยความสะดวกในการเข้ารับบริการ
- ประสานการแก้ไขปัญหาในทุกมิติ

3. นวัตกรรมบูรณาการเครือข่ายไม่กินหวานสู่ชุมชน

บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ โรงเรียนปลอดน้ำอัดลมนำร่อง 3 โรงเรียน / 3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อ่อนหวาน ในเขตตำบลสองคอน

- นำปัญหาการบริโภคอาหารอย่างไม่เหมาะสมมาเสนอเจ้าหน้าที่
- พฤติกรรมใช้ขนมหลอกล่อให้เด็กมาโรงเรียน

ผลลัพธ์

1. ปัญหาสุขภาพในช่องปากทุกกลุ่มวัยลดลง
2. สามารถปรับเปลี่ยนความเชื่อคลอดลูก 1 คน สูญเสียฟัน 1 ซี่ ในหญิงตั้งครรภ์
3. ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับฟันน้ำนม
4. ชุมชนรู้จักการเลือกบริโภคอาหาร
5. ผู้สูงอายุสามารถทำความสะอาดฟันได้ถูกต้อง
6. ผู้สูงอายุที่มีปัญหาการเคี้ยวอาหารได้รับบริการฟันเทียมที่ถูกต้อง
7. ทุกกลุ่มวัยแปรงฟันถูกวิธีเพิ่มขึ้น
8. เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐในการแก้ไขปัญหา

ความภาคภูมิใจ

การได้เห็นรอยยิ้มของผู้สูงอายุ อันเนื่องมาจากการมีสุขภาพช่องปากที่ดีขึ้น รับประทานอาหารได้อย่างปกติสุขและที่สำคัญ การถูกถามถึงของผู้สูงอายุ ทำให้ตนเองมีพลังที่จะทำงานต่อไป เพื่อให้ผู้สูงอายุ และทุกกลุ่มวัยมีสุขภาพช่องปากและสุขภาพจิตที่ดี

17.จังหวัดอำนาจเจริญ

นางนิยม อินลี ต.นาหว้า อ.ปทุมราชวงศา จ.อำนาจเจริญ

ข้อมูลทั่วไป บ้านนาหว้า หมู่ที่ 1 (เขต อบต.) ตำบล นาหว้า อำเภอ ปทุมราชวงศา

- มีจำนวน 81 หลังคาเรือน
- มีประชากรทั้งหมด 216 คน
- แยกเป็น ชาย 121 คน หญิง 95 คน
- มี อสม. 5 คน
- ความครอบคลุม 1 อสม. : 20 หลังคาเรือน

ประวัติส่วนตัว อายุ 43 ปี ระยะเวลาเป็น อสม 17 ปี

บทบาทในชุมชน

1. ประธาน อสม. หมู่ที่ 1 ตำบลนาหว้า อบต. มีจำนวน อสม.ทั้งหมด 5 คน
2. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) 3 หน่วยงาน
 - พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง
 - บ้านพักเด็กและครอบครัว
3. อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุน พัฒนาบทบาทสตรี ตำบลนาหว้า
4. สมาชิกชมรมเต้นเพื่อสุขภาพ เทศบาลตำบลปทุมราชวงศา

ข้อมูลด้านสุขภาพในชุมชน

กลุ่มผู้ป่วย หญิงตั้งครรภ์ 1 คน
ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (เบาหวาน/ความดัน) 16 คน
ผู้พิการ 9 คน

ข้อมูลด้านทันตสุขภาพในชุมชน

พบฟันผุ 44 คน
พบฟันแท้ที่ใช้งานน้อยกว่า 20 ซี่ ขึ้นไป

ปัญหาด้านสุขภาพช่องปากคนในชุมชน

จากข้อมูลที่ทำการศึกษาพบว่ากลุ่มอายุที่มีปัญหาทันตสุขภาพมากที่สุดได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ผู้พิการ และผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ปัญหาสุขภาพช่องปากที่พบมากในชุมชน คือ “ โรคฟันผุ ” และรองลงมาคือผู้สูงอายุเหลือฟันแท้ใช้งานน้อยกว่า 20 ซี่

สาเหตุของปัญหาด้านสุขภาพช่องปากคนในชุมชน

1. แปรงฟันแค่วันละ 1 ครั้ง (ตอนเช้า)
2. แปรงฟันไม่ถูกวิธี
3. มีอุปกรณ์ในการดูแลสุขภาพช่องปากที่ไม่เหมาะสม
4. ไปพบทันตบุคลากรเฉพาะเวลาที่มีปัญหา

จากปัญหาทันตสุขภาพของคนในชุมชน จึงเกิดแนวความคิดที่จะ ให้คนในครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพช่องปากของคนในครอบครัวเดียวกัน และเพื่อที่จะให้ประชาชนในชุมชนสามารถดูแลสุขภาพช่องปากให้ได้ด้วยตนเอง โดยมี อสม.และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ

โครงการหมอฟันประจำครอบครัว บ้านนาหว้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ประชาชนในชุมชนบ้านนาหว้าหมู่ 1 สามารถดูแลสุขภาพช่องปากได้ด้วยตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้รับการกระตุ้นคนในครอบครัวในการดูแลสุขภาพช่องปากของคนใน

ครอบครัวเดียวกัน

กลุ่มเป้าหมาย บ้านนาหว้า หมู่ที่ 1 เขต อบต. จำนวน 81 ครอบครัว

กระบวนการดำเนินงาน

1. จัดประชาคมหมู่บ้าน
2. รับสมัครครอบครัวที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการหมอฟันประจำครอบครัว
3. ออกให้ความรู้ ฝึกทักษะการแปรงฟันที่ถูกวิธี และการตรวจฟันให้กับตัวแทนแต่ละครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ
4. เป็นที่ปรึกษาให้หมอฟันประจำครอบครัวเมื่อตรวจพบสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาสุขภาพช่องปาก และแนะนำ/ส่งต่อให้พบทันตบุคลากร
5. ติดตามประเมินผลเยี่ยมบ้าน

สรุปผลการดำเนินงาน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ปัจจุบันบ้านนาหว้ามีหมอฟันประจำครอบครัว

จำนวน 15 คน / 15 ครอบครัว พบว่า

1. แต่ละครอบครัว สมาชิกทุกคนมีอุปกรณ์แปรงฟันที่เหมาะสม
2. มีการแปรงฟัน วันละ 2 ครั้ง (เช้า – เย็น) (โดยยึดหลัก 222)
3. เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี
4. หมอฟันประจำครอบครัวสามารถตรวจฟันให้กับคนในครอบครัวได้เองและพาไปพบทันตบุคลากร

เมื่อพบว่ามีปัญหา

นวัตกรรมด้านทันตสุขภาพ

จากการออกไปตรวจสุขภาพช่องปากของ สมาชิกในชุมชนในเขตรับผิดชอบ พบว่า ผู้สูงอายุและผู้พิการยังขาด

อุปกรณ์การทำความสะอาดช่องปากที่เหมาะสม จึงได้ร่วมกับจนท.สาธารณสุข ในการคิดดัดแปลงและทำอุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปากด้วยวัสดุที่หาง่ายและมีอยู่ในท้องถิ่น

1. แปรงกอดเดี่ยว เหมาะสำหรับผู้สูงอายุที่มีฟันห่าง หรือฟันเหลือน้อย ใช้เป็นอุปกรณ์เสริมในการทำ ความสะอาดบริเวณที่แปรงสีฟันปกติเข้าไม่ถึง
2. แปรงเสริมด้าม เหมาะสำหรับผู้ที่พิการและผู้ที่มีกล้ามเนื้ออ่อนแอและแขนอ่อนแรง
3. กระจกทำความสะอาดช่องปาก

18.จังหวัดยโสธร

นางจันทร์ฉาย หยวกวีง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านหัว

ข้อมูลทั่วไป

จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 98 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 341 คน โรงเรียน 1 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

- กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนชุมชนบ้านหัวเมือง
- แกนนำสมาชิกชมรมสร้างสุขภาพ
- แกนนำทันตสุขภาพ
- รางวัลแม่ตัวอย่าง จากวัฒนธรรมจังหวัดยโสธร ปี พ.ศ. 2551
- รางวัลแม่ดีเด่น จากโรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคม ปี พ.ศ.2552

การรักษาทันตกรรมที่โรงพยาบาลชุมชนเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเสียเวลาในการรอคอยนาน ปี 2556 รพ.สต. บ้านหัวเมืองเปิดให้บริการคลินิกทันตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้ง่าย หมอฟันมาให้ความรู้เกี่ยวกับช่องปากและรับสมัคร อสม. เพื่อเป็นแกนตระหนักว่าปากและฟันแม่จะเป็นเพียงส่วนเล็กๆ แต่ก็คือด่านแรก ของการรับอาหารเข้าสู่ร่างกาย

การดำเนินงานทันตสุขภาพ

สำรวจช่องปากในแต่ละกลุ่มวัยร่วมกับเพื่อนอสม.และเจ้าหน้าที่ รพ.สต.

ปัญหาสุขภาพช่องปากในชุมชน

- ทักษะไม่ดีต่อการทำฟัน กลัวการหาหมอฟัน
- วยรุ่นจัดฟันแฟชั่น
- ใส่ฟันปลอมเถื่อน
- แปรงฟันไม่ถูกวิธี

ประชาคมเพื่อหาแนวทางแก้ไข

“3 อ. 2ส. 1ฟ.” อาหาร อารมณ์ ออกกำลังกาย งดดื่มสุรา งดสูบบุหรี่

กิจกรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ โรงเรียนปลอดขนมกรุบกรอบ นมหวาน น้ำอัดลม

สร้างนโยบายสาธารณะ เพื่อเป็นการลดปริมาณ และความถี่การบริโภคขนม นมหวาน นมเปรี้ยว

กิจกรรมสอนลูกแปรงฟัน

- ฝึกการตรวจสุขภาพช่องปาก
- ฝึกการแปรงฟันให้เด็กแก่ผู้ปกครอง ด้วยยาสีฟัน

นวัตกรรม มหัศจรรย์ฟัน

- ประดิษฐ์จากถาดไข่
- นำวัสดุเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์

กิจกรรมให้ทันตสุขภาพศึกษา

- สื่อการสอน ซุปเปอร์คว (Super cow)
- กระเป๋าชักฟัน (แผ่นพับ บัตรภาพ ชุดสาธิตการแปรงฟัน)
- แนะนำการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตนเอง

กิจกรรม แปรงฟันหลังอาหารกลางวัน

บันทึกการแปรงฟันที่บ้าน”ปฏิทิน ตีตดาว”

นวัตกรรม”ชุดทำความสะอาด”

ประกอบไปด้วย แปรงสีฟัน แปรงซอกฟัน ยาสีฟัน ผสมฟลูออไรด์

- แปรงสีฟัน สำหรับผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง หรือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แปรงซอกฟัน
- ไหมขัดฟัน จากรังไหม
- น้ำยาบ้วนปากสมุนไพร

กลุ่มผู้สูงอายุติดบ้าน

ให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากแก่ญาติ

ผลการดำเนินงาน

หลังการดำเนินงานพบปัญหา ร้อยละ 0

การดำเนินงานทันตสุขภาพ

- หอกระจายข่าวหมู่บ้าน
- เพื่อนอสม.
- ช่องทางการส่งต่อข้อมูลและรับคำปรึกษา : Line รพ.สต.บ้านหัวเมือง

19.จังหวัดมุกดาหาร

นางสุดใจ ว่องไว อสม. ตำบลปงขาม อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลปงขาม อำเภอหว้านใหญ่ มีทั้งหมด 17 คริวเรือน 52 คน

ประวัติส่วนตัว อายุ ๕๐ ปี ระยะเวลาเป็น อสม ๑๗ ปี

ตำแหน่งที่ได้รับ

ระดับ	ตำแหน่ง
ระดับ หมู่บ้าน	อาสาสมัครสาธารณสุข

ภาพฝัน

อยากสร้าง “คุ้มฟันดี” ที่หมู่2 ตำบลปงขาม อ.หว้านใหญ่(เพื่อให้ทุกคนในคุ้ม มีสุขภาพช่องปากที่ดี วัตถุประสงค์

๐ เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนในคุ้มฟันดีเกิดการตื่นตัวในการดูแลฟัน

๐ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการดูแลช่องปากของคนในชุมชน ให้เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

๐ เพื่อลดโรคฟันผุและเหงือกอักเสบ ในชุมชน

วิธีดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานใน “คุ้มฟันดี”

ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก แนะนำการดูแลความสะอาด+ สอนแปรงฟัน (ตามกลุ่มวัย)

- กลุ่มมีปัญหาสุขภาพช่องปาก ช่องทางพิเศษ (พบ ทันตบุคลากร ที่รพ.สต.ปงขาม) ส่งต่อการรักษา รพ.หว้านใหญ่ (กรณีซับซ้อน) ตรวจสอบประเมินซ้ำทุก 6เดือน
- กลุ่มไม่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก ตรวจสอบประเมินซ้ำทุก 6เดือน

ผลการตรวจสอบสุขภาพช่องปากในครัวเรือนรับผิดชอบ

จำนวน 52 คน ได้รับการตรวจ52คน พบปัญหาฟันผุ 59.61% ดำเนินการประสานงานกับภาคีเครือข่ายผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ ยูทูป ภูเก็ต ดำเนินการประสานวันนัดให้สมาชิกมารับการรักษาให้ตรงวันตรงเวลา

สร้างหนูน้อยแกนนำเด็กดีมีเรื่องเล่า

ดำเนินการตรวจเยี่ยมบ้านเด็ก 0-12 ปี

0-2ปี – ถูงนิ้ว – กีฟเซตเยี่ยมบ้าน

2.6-5ปี – ตรวจเยี่ยมและแนะนำ

- ครูพี่เลี้ยงตามแบบฟอร์ม

- จัดการเรียนรู้

- ผ่านแผ่นพับดูแลฟัน

6-12ปี - บัตรคำแนะนำสุขภาพฟันดี

แบบประเมิน ศพด. 4เรื่อง

- ตรวจสอบสถานที่สำหรับแปรงฟัน
- ตรวจสอบน้ำสำหรับใช้แปรงฟัน
- ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์การแปรงฟันและการจัดเก็บ
- ดูอาหารที่เป็นโทษต่อฟัน

(กิจกรรม จัดให้มีการร้องเพลง ปลุกฝังการแปรงฟัน)หลังจากนั้น ค็นข้อมูลปัญหาสุขภาพช่องปากในเด็ก ให้กับผู้ปกครอง

นวัตกรรม

•เด็กดีมีเรื่องเล่า

- เด็กจิตอาสา ที่ต้องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
- รับการอบรมด้านความรู้สุขภาพช่องปาก
- ทำความเข้าใจการใช้บัตรคำและคู่มือฟันดีมีชัยไปเกินร้อย

•บัตรคำ นำสุขภาพฟันดี

(ผ่านคู่มือ ฟันดีมีชัยไปเกินร้อย)

•เพลงแปรงฟันแบบ 2-2-2

ตื่นเช้าล้างหน้าแปรงฟัน แปรงทุกวันฟันจะสวยดี
แปรงขึ้น แปรงลงถี่ๆ (ซ่า) วันละ2ที เช้าและก่อนนอน
ตื่นเช้าล้างหน้าแปรงฟัน แปรงทุกวันฟันจะสวยดี
แปรงขึ้น แปรงลงถี่ๆ (ซ่า) ครั้งละ 2 นาที แปรงฟัน แปรงฟัน
ตื่นเช้าล้างหน้าแปรงฟัน แปรงทุกวันฟันจะสวยดี
แปรงขึ้น แปรงลงถี่ๆ (ซ่า) งดอาหารแต่ละที นาน 2 ชั่วโมง
[ถูไป ถูมาถี่ๆ (ซ่า)]
[ถูไป ถูมาถี่ๆ (ซ่า)]
[ถูไป ถูมาถี่ๆ (ซ่า)]

ผลการดำเนินงาน

•ด้านพฤติกรรม

1. ผู้ปกครองใส่ใจดูแลพฤติกรรมกรกินของเด็กดีขึ้น
2. ผู้ปกครองที่มีพฤติกรรมทำความสะอาดช่องปากเด็กดีขึ้น
3. สมาชิกในคุ้มสนใจและมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากดีขึ้น

•ด้านคุณภาพบริการ

1. การบริการมีความครอบคลุม
2. ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- การได้รับความร่วมมือจากชุมชน ภาศิเครือข่าย และ อสม.ท่านอื่นๆ
- ชุมชนมีส่วนร่วม ในการป้องกัน การเกิดโรคในช่องปาก

เป้าหมายต่อไป

1. สร้างเครือข่ายดูแลฟัน ขยายเพิ่มเติมในระดับหมู่บ้าน/ตำบล
2. จะช่วยคุณหมอดูแลฟัน นักเรียนประถมศึกษาในเขต
3. ขยายเครือข่ายแกนนำ เด็กดีมีเรื่องเล่า

20.จังหวัดศรีสะเกษ

นางรำไพ ทรงจิตร อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านดีเด่นระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สาขา ทันตสุขภาพ จังหวัดศรีสะเกษ

ข้อมูลทั่วไป

หมู่ที่ 11 ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษมีครัวเรือนจำนวน ๑๒๖ หลังคาเรือน
ประชากร ๕๐๔ คน ประกอบด้วย ผู้ชาย จำนวน ๒๕๐ คน ผู้หญิง จำนวน ๒๕๔ คน

ประวัติส่วนตัว อายุ 46 ปี ระยะเวลาเป็น อสม. 25 ปี

การดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในแต่ละกลุ่มวัย

- กิจกรรมการส่งเสริมทันตสุขภาพหญิงตั้งครรภ์
- ตรวจสอบสุขภาพช่องปากในหญิงตั้งครรภ์ที่อยู่ประจำ ตามหมู่บ้านสอนการใช้แปรงสีฟันแบบลงมือปฏิบัติในหญิงตั้งครรภ์
- แนะนำหญิงตั้งครรภ์ให้เข้ารับการรักษาทางทันตกรรมที่ถูกต้อง

การส่งเสริมทันตสุขภาพเด็กแรกเกิด - ๕ ปี

- ตรวจสอบคัดกรองและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กแรกเกิด - ๕ ปี
- สอนการใช้แปรงสีฟันแบบลงมือปฏิบัติ ในผู้ปกครองเด็ก
- แนะนำผู้ปกครองของเด็กที่มีปัญหาทันตสุขภาพเข้ารับรักษาทางทันตกรรมที่ถูกต้อง

การส่งเสริมทันตสุขภาพสุขภาพของเด็กในศพด.

- ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กเล็กใน ศพด.บ้านปรอวางให้กับผู้ปกครองเด็กเล็ก
- เป็นแกนนำประสานงานระหว่าง ครูพี่เลี้ยง และผู้ปกครองของเด็กเล็กในการจัดประชาคมเพื่อหาปัญหาสุขภาพช่องปาก

ผลการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาทันตสุขภาพของเด็กเล็กใน ศพด. วัดบ้านปรอวาง : ปัญหาเด็กติด
ขวดนม

กิจกรรม : ๑. เก็บขวดนมไว้กับครูพี่เลี้ยงในช่วงเช้าก่อนเข้าชั้นเรียน

๒. ครูฝึกให้เด็กดื่มนมจากแก้วแทนการดูดนมจากขวด

ข้อตกลง : ๑. ผู้ปกครองของเด็ก ใน ศพด. ไม่นำขวดนมใส่กระเป๋าไปที่ ศพด.

๒. ผู้ปกครองของเด็กใน ศพด. ไม่ใส่ขนมกระเป๋าลูกเล็กมาที่ ศพด.

๓. ให้เด็กดื่มนมจากแก้วแทนการดูดนมจากขวด

ปัจจุบัน ศพด. บ้านปรอวาง ไม่มีเด็ก นำขนมและ ขวดนมมาที่ศพด.

การส่งเสริมทันตสุขภาพของวัยเรียน

ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากในโรงเรียนวัดบ้านปรอวาง

ติดตามนักเรียนที่ไม่เข้ารับบริการทางทันตกรรมตามนัดให้เข้ารับบริการทางทันตกรรม

การส่งเสริมทันตสุขภาพของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

การแนะนำผู้สูงอายุในการแปรงฟัน การใช้อุปกรณ์เสริมทำความสะอาด รวมทั้งดูแลการใส่ฟันเทียม ร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการออกเยี่ยมบ้านและให้คำแนะนำ

การส่งเสริมทันตสุขภาพของผู้สูงอายุ

มีกิจกรรมการแปรงฟันหลังอาหารเพล ของผู้สูงอายุ ที่จัดขึ้นในวัดบ้านประอาน เยี่ยมบ้านเพื่อผู้สูงอายุที่ติดบ้านเรื่องการแปรงฟัน การใช้อุปกรณ์เสริมในการทำความสะอาดช่องปาก รวมทั้งดูแลการใส่ฟันเทียม

กลุ่ม อสม. บ้านประอาน หมู่ที่ ๑๑ ศึกษาดูงาน เพื่อ เพิ่มพูนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพชมรมผู้สูงอายุ ตำบลบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษเกี่ยวกับการดำเนินงานทันตสุขภาพ ในกลุ่มผู้สูงอายุ

นวัตกรรม

นวัตกรรมวงล้อสี่สีเพื่อเหงือกที่สดใส

ชุมชนบ้านประอานเป็นชุมชนสวย(กวย) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการสื่อสารภาษาไทย และยังวิตกกังวลในการเข้ารับบริการทางทันตกรรม เนื่องจากไม่ทราบวิธีการรักษาที่ชัดเจนของโรคที่ตนเอง เป็นอยู่จึงได้จัดทำนวัตกรรมวงล้อสี่สีเพื่อเหงือกเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่และสร้างประโยชน์แก่ชุมชน

วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระยะของโรคเหงือกอักเสบและปริทันต์ที่ตนเองเป็นอยู่
- จัดทำสื่อเกี่ยวกับทันตสุขภาพให้มีความเหมาะสมกับคนในชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ป่วยโรคเรื้อรังในหมู่บ้านประอานหมู่ที่ 11 ตำบลปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

เกษ

ขั้นตอนการใช้นวัตกรรม

- ตรวจสอบสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง
- แนะนำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจถึงระยะของโรคที่เป็นในขณะนี้พร้อมทั้งวิธีการรักษา
- ติดตามเยี่ยมบ้านเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของโรคหลังจากที่ให้คำแนะนำไปแล้ว

ผลการดำเนินงาน

ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับโรคเหงือกอักเสบและปริทันต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.5